

T.C.

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

TÜRKÇE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ÖĞRENCİLERİN ÖYKÜ TAMAMLAMA SÜREÇLERİNİN
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ebru AKMAN

Danışman: Doç. Dr. Behice VARİŞOĞLU

TOKAT- 2024

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Behice Varışoğlu danışmanlığında hazırlamış olduğum **“Öğrencilerin Öykü Tamamlama Süreçlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”** adlı Yüksek Lisans tezinin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi hâlinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

.../.../...

Ebru AKMAN

İmza:

JÜRİ KABUL VE ONAY

TEŞEKKÜR

Öncelikle yüksek lisans sürecimin başından sonuna kadar desteğini bir an olsun esirgemeyen, bana daima inanıp güvenen ve beni bu çalışmayı yapmaya yönlendirerek bana yanında uzmanlaşma fırsatı veren kıymetli danışmanım Doç. Dr. Behice Varışoğlu'ya sonsuz şükranlarımı sunarım.

Lisans ve yüksek lisans eğitimlerim boyunca bana öğretmenliğin nasıl olması gerektiğini anlatan ve bu yolda bana ışık tutan ayrıca iyiliği, güzelliği ve disiplinli olmayı aşılayan tüm hocalarıma teşekkürlerimi sunarım.

Başta öğretmenlik mesleği olmak üzere hayallerimi gerçekleştirmek için attığım her adımda yanımda olan ve varlıklarıyla bana daima güç veren aileme teşekkür ederim.

Son olarak yorulduğumu hissettiğim anlarda pes etmemem için çabalayan, mesafelere rağmen her zaman yanımda olduklarını hissettiren arkadaşlarım Fatmana Bodur'a, Eda Şahbaz'a ve Hilal Çolak'a teşekkürü bir borç bilirim.

Ebru Akman

ÖZET

ÖĞRENCİLERİN ÖYKÜ TAMAMLAMA SÜREÇLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Akman, Ebru

Yüksek Lisans, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Behice Varışoğlu

Nisan 2024, xii+ 81 sayfa

Bu çalışmada; ortaokul kademesinde 5. ve 8. sınıf, lise kademesinde 9. ve 12. sınıf, üniversite kademesinde ise 1. ve 4. sınıf olmak üzere üç ayrı kademedeki eğitim gören öğrencilerin, tamamlanmamış bir öyküye başlama ve öyküyü bitirme süreçleri incelenmiştir; cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi değişkenlerinin başlama ve bitirme süreçlerine etkisi araştırılmıştır. Araştırma verileri nitel yöntemlerden betimsel analiz ve içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Çalışma Tokat ilinde bulunan devlet okullarında yapılmış olup 90 kız 60 erkek olmak üzere toplam 150 öğrenci ile yürütülmüştür. Öğrencilerin tamamlanmamış bir öyküye başlama süreçleri, öykü unsurları ile başlama (zaman, mekân, kahraman ve olay) ve öykü başlama şekilleri (dramatik başlangıç, durgun/durağan başlangıç, umutlu başlangıç ve belirsiz başlangıç) olmak üzere iki farklı açıdan değerlendirilmiştir. Öğrencilerin öyküyü bitirme süreci ise öykü bitiriş şekilleri (başlangıç durumuna dönüş, mutlu son, umutsuz acıklı son, acıklı ama umutlu son, devamı olanaklı son, düşündürücü son) olmak üzere tek yönlü değerlendirilmiştir. Araştırma verilerinin incelenmesi sürecinde, öykü unsurları ile başlama, öykü başlama ve bitirme şekilleri kategorilerinden oluşan bir değerlendirme rubriği hazırlanmış ve veriler bu rubriğe göre incelenmiştir. Daha sonra elde edilen bu bulgular ki-kare analizi ile yeniden çözümlenmiştir. Yapılan analiz ile öykü başlama unsurları, öykü başlama ve bitirme şekillerinin cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi değişkenleri açısından dağılımlarının nasıl olduğu ve bu üç değişken ile öykü unsurları ile başlama, öykü başlama ve bitirme şekilleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı incelenmiştir. Analiz sonucunda cinsiyet değişkeni ile öykü unsurları ile başlama ve öykü başlama şekilleri arasında anlamlı bir fark bulunmazken bu değişken ile öykü bitiriş şekilleri arasındaki farkın anlamlı olduğu bu anlamlı farkın da acıklı ama umutlu sonla bitirme lehine olduğu

tespit edilmiştir. Yaş ve sınıf düzeyi değişkenlerinde ise öykü unsurlarıyla başlama, öykü başlama ve bitirme şekilleri olmak üzere üç kategoride de anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yazma Becerisi, Öykü Tamamlama, Öykü Başlama Unsurları, Öykü Başlama Şekilleri, Öykü Bitiriş Şekilleri.

ABSTRACT

EXAMINATION OF STUDENTS' STORY COMPLETION PROCESSES IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Akman, Ebru

Master, Turkish Education

Advisor: Doç. Dr. Behice Varışoğlu

April 2024, xii+ 81 pages

In this study, the initiation and conclusion processes of incomplete stories by students at three different educational levels 5th and 8th grades in middle school, 9th and 12th grades in high school, and 1th and 4th years in university were examined. The impact of gender, age, and grade level variables on the initiation and conclusion processes was investigated. Research data were analyzed using descriptive analysis and content analysis, qualitative methods. The study was conducted in state schools in Tokat, with a total of 150 students, including 90 girls and 60 boys. Students' initiation processes for incomplete stories were evaluated from two perspectives: starting with story elements (time, place, character, and event) and starting styles (dramatic, stagnant/static, hopeful, and ambiguous). The process of students completing the story was evaluated unilaterally in terms of story conclusion styles (returning to the initial state, happy ending, hopeless tragic ending, tragic yet hopeful ending, continuation-possible ending, thought-provoking ending). During the examination of research data, an evaluation rubric consisting of categories for story initiation elements, story initiation and conclusion styles was prepared, and the data were analyzed according to this rubric. Subsequently, these findings were reanalyzed using chi-square analysis. The analysis aimed to determine the distribution of story initiation elements, initiation and conclusion styles concerning gender, age, and grade level variables and whether there was a significant difference between these variables and story initiation elements, initiation, and conclusion styles. The analysis revealed no significant difference between gender and story initiation elements and initiation styles, but a significant difference was found between gender and story conclusion styles, favoring a tragic yet hopeful ending. However, no significant difference was found in terms of age and grade

level variables in all three categories: story initiation elements, initiation and conclusion styles.

Keywords: Writing Skill, Story Completion, Story Initiation Elements, Story Initiation Styles, Story Conclusion Styles.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ETİK SÖZLEŞME.....	i
JÜRİ KABUL VE ONAY	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET (TÜRKÇE).....	iv
ABSTRACT (İNGİLİZCE)	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLOLAR LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
Problem	1
Amaç	2
Önem	2
Sınırlılıklar	3
Tanımlar	3
BÖLÜM II	5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	5
Sosyal Süreçlerin Yazmaya Etkisi	8
Bilişsel Süreçlerin Yazmaya Etkisi	10
Popüler Kültürün Yazmaya Etkisi.....	12
Bireyin Öykü Oluşturma Süreci	15
Öykü Oluşturma Sürecinde Olay Unsuru	15
Öykü Oluşturma Sürecinde Kahraman Unsuru	17
Öykü Oluşturma Sürecinde Mekân Unsuru.....	19
Öykü Oluşturma Sürecinde Zaman Unsuru.....	20
Alan Yazın Taraması.....	21
BÖLÜM III	28
YÖNTEM	28
Araştırma Modeli	28
Çalışma Grubu.....	28
Verilerin Toplanması ve Analizi	28

BÖLÜM IV	34
BULGULAR	34
BÖLÜM V	47
TARTIŞMA	47
BÖLÜM VI.....	52
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	52
KAYNAKÇA.....	54
EKLER.....	57
Ek 1. Veri Çözümlemesinde Kullanılan Öğrenci Etkinlik Örnekleri.....	57
Ek 2. Öykü Tamamlama Süreci Değerlendirme Rubriği	74
Ek 3. Anket İzin İsteği.....	75
Ek 4. Öz Geçmiş.....	81

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Cinsiyet ve Öykü Unsurları ile Başlama Şekilleri.....	34
Tablo 2. Cinsiyet ve Öykü Unsurları ile Başlama Ki-kare Analiz Sonuçları	34
Tablo 3. Cinsiyet ve Öykü Başlama Şekilleri.....	34
Tablo 4. Cinsiyet ve Öykü Başlama Şekilleri Ki-kare Analiz Sonuçları	34
Tablo 5. Cinsiyet ve Öykü Bitiriş Şekilleri	35
Tablo 6. Cinsiyet ve Öykü Bitiriş Şekilleri Ki-kare Analiz Sonuçları	35
Tablo 7. Yaş ve Öykü Unsurları ile Başlama Şekilleri	35
Tablo 8. Yaş ve Öykü Unsurları ile Başlama Ki-kare Analiz Sonuçları	35
Tablo 9. Yaş ve Öykü Başlama Şekilleri	36
Tablo 10. Yaş ve Öykü Başlama Şekilleri Ki-kare Analiz Sonuçları	36
Tablo 11. Yaş ve Öykü Bitiriş Şekilleri	36
Tablo 12. Yaş ve Öykü Bitiriş Şekilleri Ki-kare Analiz Sonuçları	37
Tablo 13. Sınıf Düzeyi ve Öykü Unsurları ile Başlama Şekilleri	37
Tablo 14. Sınıf Düzeyi ve Öykü Unsurları ile Başlama Ki-kare Analiz Sonuçları	37
Tablo 15. Sınıf Düzeyi ve Öykü Başlama Şekilleri	38
Tablo 16. Sınıf Düzeyi ve Öykü Başlama Şekilleri Ki-kare Analiz Sonuçları	38
Tablo 17. Sınıf Düzeyi ve Öykü Bitiriş Şekilleri	38
Tablo 18. Sınıf Düzeyi ve Öykü Bitiriş Şekilleri Ki-kare Analiz Sonuçları	38

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa
Örnek 1. Umutlu Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş.....	39
Örnek 2. Olay Unsuruyla Durgun / Durağan Başlangıç	39
Örnek 3. Olay Unsuruyla Belirsiz Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş	40
Örnek 4. Olay Unsuruyla Dramatik Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş	41
Örnek 5. Zaman Unsuruyla Dramatik Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş	42
Örnek 6. Zaman Unsuruyla Belirsiz Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş	42
Örnek 7. Zaman Unsuruyla Belirsiz Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş	43
Örnek 8. Olay Unsuruyla Belirsiz Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş	43
Örnek 9. Kahraman Unsuruyla Dramatik Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş ..	44
Örnek 10. Olay Unsuruyla Umutlu Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş	44
Örnek 11. Olay Unsuruyla Dramatik Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş	46

KISALTMALAR

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

TDK: Türk Dil Kurumu

Üni.: Üniversite

Ö: Öğrenci

O.B: Olayla Başlama

Z.B: Zamanla Başlama

M.B: Mekânla Başlama

K.B: Kahramanla Başlama

Dra.B: Dramatik Başlangıç

Dur.B: Durgun/Durağan Başlangıç

U.B: Umutlu Başlangıç

B.B: Belirsiz Başlangıç

B.D.D: Başlangıç Durumuna Dönüş

M.S: Mutlu Son

U.A.S: Umutsuz Acıklı Son

A.U.S: Acıklı Ama Umutlu Son

D.O.S: Devamı Olanaklı Son

D.S: Düşündürücü Son

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde; çalışmanın problemi, amacı, önemi ve araştırmanın sınırlılığına yer verilmiştir.

Problem

İnsan, doğumundan ölümüne kadar bedensel ve ruhsal olarak sürekli değişen ve gelişen bir varlıktır. İnsanın fikir dünyasındaki değişimleri ve hayata bakış açısındaki değişimleri özgün bir birey olma sürecinin temelini oluşturur. Yaşanılan ya da karşılaşılan her durumun insan hayatında iz bıraktığı düşünüldüğünde bu izlerin sonraki olaylarda bireyi yönlendirmesi ve şekillendirmesi kaçınılmaz bir durumdur. Bu durumdan hareketle dört temel beceri arasından yazma becerisi, insana zihninde var olan düşünceleri yazıya dökme ve bu yazılarla da süreç içerisinde kendindeki değişimi görme imkânı sunar. Bununla beraber yazma becerisinin birey için daha birçok olumlu yanı vardır.

Yazma becerisi, insan yaşamında önemli bir yeri olan ve üretime dayanan bir alandır. Duygu, düşünce ve hayalleri anlaşılır şekilde yazmak, çeşitli zihinsel becerileri gerektirdiği için birey, bu beceriler sayesinde düşüncelerini sıralama, sınırlama, düzenleme ve kuralları uygulama fırsatı bulur (Güneş, 2016, s. 157).

Yazma yöntem ve tekniklerinden biri olan öykü tamamlama ise bireye; mantıksal bütünlük içinde yazabilme, çok yönlü düşünebilme, karşılaştırma yapabilme, sebep sonuç ilişkisi kurabilme, çıkarım ve değerlendirme yapabilme gibi özellikleri kazandırır. Ayrıca öykü tamamlama etkinliği bireye, yaşantılarını, bilinçaltında tuttuğu olayları, durumları yazılı olarak anlatabilme imkânı da sunar. Birey tamamlayacağı öyküye, gerçek olaylarla devam edebileceği gibi öyküyü, hayal gücünün sınırlarını zorlayarak tamamen kurmaca olaylarla da sürdürebilir. Bu etkinlik sayesinde birey, hem gerçek hem de kurmaca öyküsünün zaman, mekân, kahraman ve olay unsurlarını dilediği gibi tayin edebilir, zenginleştirebilir ya da sınırlandırabilir.

Bu çalışmanın; ortaokul, lise ve üniversite kademelerinde eğitim gören öğrencilerin, öykü tamamlama etkinliğine başlama ve bitirme süreçlerinin nasıl olduğunu incelemek; sınıf, yaş ve cinsiyet değişkenlerinin öykü oluşturma sürecine

etkilerini görmek ve bunun sonucunda da bireyin geçmişe ve geleceğe hangi pencereden baktığını ve bunu yazma etkinliği ile nasıl dışa vurduğunu anlamak açısından yeni çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Ayrıca araştırma sonuçlarının; öğretmenlerin eğitim-öğretim süresince öğrencinin dünyasını, onun baktığı açıdan görme fırsatı bulması, buna yönelik davranış ve tutum geliştirmesi için de faydalı olacağı varsayılmaktadır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin tamamlanmamış bir öyküye başlama ve tamamlama şekillerinin nasıl olduğu ile öykü tamamlama sürecinde sınıf, yaş ve cinsiyet değişkenlerinin etkili olup olmadığını görmektir.

Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranacaktır:

1. Öğrencilerin öykü tamamlama süreçlerinde öyküye başlarken kullandıkları öykü unsurları nelerdir? Bu türlerin dağılımı nasıldır?
2. Öğrencilerin öykü tamamlama süreçlerinde öyküye başlarken kullandıkları öykü başlama türleri hangileridir? Bu türlerin dağılımı nasıldır?
3. Öğrencilerin öykü tamamlama süreçlerinde kullandıkları öykü bitiriş türleri hangileridir? Bu türlerin dağılımı nasıldır?
4. Öğrencilerin sınıf düzeyleri, öykü tamamlama süreçleri üzerinde etkili midir?
5. Öğrencilerin cinsiyetleri, öykü tamamlama süreçleri üzerinde etkili midir?
6. Öğrencilerin yaşları, öykü tamamlama süreçleri üzerinde etkili midir?

Çalışmanın Önemi

Araştırmada, öğrencilerin öykü tamamlama süreçlerine başlama ve bitirişlerinde nasıl bir seçim yaptıkları ile cinsiyet, yaş ve sınıf düzeylerinin bu sürece nasıl bir etkisi olduğu araştırılmıştır. Cinsiyet farklılığı; bireylerin hayal gücünü, olaylara bakış açısını ve bu olayları yorumlama becerisini doğrudan etkileyen bir unsurdur. Bu sebeple cinsiyet faktörünün, öğrencilerin öykü tamamlama süreçlerine nasıl yön verdiği değişken olarak atanarak tespit edilmeye çalışılmıştır. Yaş ve sınıf düzeyi değişkenlerinde ise ortaokul, lise ve üniversite kademelerinin ilk ve son basamaklarında öğrenim gören öğrenciler seçilmiştir. Bu seçimle beraber öğrencilerin, tamamlanmamış bir öyküyü anlama, yorumlama ve tamamlama süreçleri arasındaki değişimi daha net bir

şekilde görmek, alınan eğitimin hem yazma becerisi hem de üretkenlik açısından bir fark yaratıp yaratmadığını incelemek amaçlanmış ve değişken olarak atanmıştır. Bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin, ortaokul düzeyinden üniversiteye kadar bütün kademelerde Türkçe eğitimi veren öğretmen ve akademisyenlerin; öğrencilerin tamamlayacakları öyküyü tam olarak anlama ve ona yönelik yeni metin geliştirme becerileri ile bu öyküyü tamamlarken yazılarına aktaracakları duyguları, sosyal öğrenmeleri ve popüler kültürün etkilerini görmelerini sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar, öğretmen ve akademisyenlerin; öğrencileri daha yakından tanıma ve yeteneklerini keşfetme ile buna yönelik program geliştirme ve materyal hazırlama süreçlerine katkı sağlaması açısından önemlidir.

Araştırmanın Sınırları

Bu çalışma; farklı bölge ya da şehirdeki öğrencilere ulaşmanın ekonomik maliyet ve zaman açısından uygun olmaması, aynı zamanda katılımcı özellikleri gibi nedenlerden ötürü Tokat'ta bulunan 90 kız, 60 erkek olmak üzere toplam 150 öğrenci ile sınırlandırılmıştır.

Tanımlar

Yazma: “Zihinde yapılandırılmış bilgi, düşünce, duygu ve istekleri belli kurallara uygun olarak yazıya aktarma çalışmalarıdır.” şeklinde tanımlanmaktadır (Güneş, 2016, s. 156).

Metin: “Bir yazıyı biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan kelimelerin bütünü” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2023).

Öykü: “Hikâye. İnsan hayatında olan veya olma ihtimali bulunan, olacak kanısı uyandıran olayları belli bir hacim içinde anlatan metinlere öykü denir.” şeklinde tanımlanmaktadır (Karataş, 2001, s. 184).

Anlatı: “Tahkiye, hikâye etme, öyküleme. Zihinde kurgulanan bir durumun, olayın öyküleme yoluyla anlatılması.” olarak tanımlanmaktadır (Karataş, 2001, s. 35).

Süreç: “Birbiriyle bağlantı hâlinde olup bir bütünlük gösteren olaylar dizisinin cereyan ettiği zaman bölümü, vetîre, proses.” olarak tanımlanmaktadır (Ayverdi, 2006, s. 2880).

Olayla Başlama: Bireyin öyküye hareket bildiren bir durumla başlamasıdır.

Zamanla Başlama: Bireyin öyküye zaman anlatan bir kavramla giriş yapmasıdır.

Mekânla Başlama: Öyküye bir mekânın içinde ya da ulaşılmak istenen mekânın betimlemesiyle başlamaktır.

Kahramanla Başlama: Öyküye tanıdık ya da tanıdık olmayan bir karakterle karşılaşarak başlamadır.

Dramatik Başlangıç: Öyküye olayları dramatize ederek başlamadır.

Durgun/Durağan Başlangıç: Öyküye iyi ya da kötü hiçbir sürpriz olaya yer vermeden tek bir çizgide başlamadır.

Umutlu Başlangıç: Öyküyü okumaya başlayan kişinin içinde, öykünün sonuna dair bir umudun belirmesidir.

Belirsiz Başlangıç: Öykünün sürpriz olaylarla başlaması ve sonunun tahmin edilememesidir.

Başlangıç Durumuna Dönüş: “Benöyküsel anlatıcı, anlatının sonunda başladığı noktaya geri döner.” şeklinde tanımlanmaktadır (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 93).

Mutlu Son: “Birçok romanda ve halk masalında görülür. Anlatı, her şeyin istenilen şekilde olmasıyla bitirilir.” şeklinde tanımlanmaktadır (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 93).

Umutsuz Acıklı Son: “Başkahraman yenilir ya da ölür. Her zaman iyiler kazanmaz. Anlatı acıklı biçimde sona erer.” şeklinde tanımlanmaktadır (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 93).

Acıklı Ama Umutlu Son: “Anlatıda olaylar çok çetrefilli gelişse de sonunda bir umut belirir.” şeklinde tanımlanmaktadır (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 94).

Devamı Olanaklı Son: “Yaşamın devam ettiği anımsatılır. Benöyküsel anlatıcı olayların sonunda yeni bir yaşama başlamayı ümit eder.” şeklinde tanımlanmaktadır (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 94).

Düşündürücü Son: “Tıpkı *La Fontaine* masallarında olduğu gibi anlatıcı, öyküden bir düşünce biçimi, bir ders çıkarır.” şeklinde tanımlanmaktadır (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 94).

II. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

İnsanoğlu hayatı boyunca çevresini, insanları, olayları ya da durumları anlama buna karşılık kendini, olaylar karşısındaki hislerini, fikirlerini, aynı zamanda ihtiyaçlarını anlatma ihtiyacı duymuştur. Bu ihtiyaç da dil denilen sistemli yapının ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Dil insanların duygu, düşünce ve gözlemlerini işaret ya da kelimelerle paylaşmasına yarayan bir sistemdir. Kendine özgü kural, yöntem, beceri ve tekniklerden oluşan bu sistemde ses, kelime, cümle, işaret gibi ögeler bulunur. İnsanlar arasındaki iletişim ve etkileşim bu ögelerden faydalanılarak sağlanır (Güneş, 2016, s. 21).

Dil; okuma, yazma, dinleme ve konuşma olmak üzere dört temel beceriden oluşur. Beceriler bir çarkın dişlileri gibi birbirine bağlıdır (Göçer, 2010). Bu becerilerin kazanım sırasına bakıldığında ise bireyin ilk olarak dinleme becerisiyle çevreye dair bilgiler edindiği, bunu takiben de konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geldiği bir süreç olduğu görülebilir (Temur, 2011; akt. Yekeler, A.D, 2005, s. 1).

Temel dil becerileri içerisinde yazmanın yeri ve önemi ayrıdır çünkü yazma, bireyin zihinsel, sosyal ve dil gelişimine doğrudan etki eden ve diğer dil becerilerinin gelişimini kolaylaştıran bir beceridir.

Yazma; kişinin duygularını, düşüncelerini, hayallerini, tasarılarını, yaşadıklarını kaleme alma ve kâğıda aktarma sürecidir (Göçer, 2019, s. 27). Güneş (2016, s. 156) ise yazmayı, zihinde yapılandırılmış bilgi, düşünce, duygu ve istekleri belli kurallara uygun olarak yazıya aktarma olarak tanımlamış ve süreç olarak zihinde başlayan ve harflerin yazılmasına kadar süren aşamaları kapsadığını; beceri olarak kalem tutma, harfleri yazma, ön bilgileri harekete geçirme, zihinde düzenleme, metinleştirme, gözden geçirme gibi çeşitli alt becerilerden oluştuğunu; boyut olarak ise zihinsel ve fiziksel olarak tasarım, işlem ve paylaşma boyutlarını içerdiğini ifade etmiştir.

İnsanların birbiriyle etkileşim ve paylaşım içinde olmalarını sağlayan en önemli araç yazıdır. Bu sebeple de yazı, iletişimin vazgeçilmez bir unsurudur. Aynı zamanda kişi, yazı sayesinde kendiyi de bulur, dertleşir; onu üzen, mutlu eden ya da heyecanlandıran olayları yazısına aktarır ve böylece zihnini rahatlatır.

Göçer (2019)'e göre ise yazmak, kişinin dilin edilgin nesnesi değil, üretken hâkimi olabilmesinin tek yoludur. Kişi yazarken kendini daha özgür ve bağımsız hisseder, etrafındaki nesnelere de en çok yazarken hâkim olduğunu düşünür. Yazarak kendi hikâyesini kurar, başkaları da kendi hikâyesini kurabilsin diye yazar.

Özetle yazma, hem bireysel hem de toplumsal bağlamda kişinin kendini dilediği şekilde ifade etmesinin yolunu açar.

Yazmanın kişinin öğrenme, düşünme, anlama, iletişim gibi birçok dil, sosyal ve zihinsel becerilerinin gelişimine katkı sağladığını ifade eden Güneş (2016, s. 159), bu katkıları şu şekilde özetlemiştir;

- Yazma, zihinsel süreçleri aktif hâle getirerek düşüncelerin düzenlenmesini, cümlelere dökülmesini ve daha kolay iletişim kurulmasını sağlar.
- Düşüncelerin kâğıt üzerine dökülmesini sağlayan yazma, bu sayede öğrenciye inceleme, karşılaştırma, genişletme ve yeniden biçimlendirme imkânı sunar.
- Yazma, düşüncelerin sorgulanmasını, gözden geçirilmesini, tartışılmasını ve yeniden anlamlandırılmasını kolaylaştırır.
- Yazma, düşünceler üzerine düşünmenin kapısını aralayarak bireyde çok yönlü düşünme biçiminin gelişmesini sağlar.
- Bireyin gözlemlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını ve sonucunda hissettiklerini yazması, daha iyi anlamayı da beraberinde getiren önemli bir noktadır.

Yazma, zihnimizde var olan düşüncelerin görünür hâle gelmesi sürecinde etkili araçlardan biridir. Bu süreç; bireyin dünyaya bakış açısı, gözlemleri, düşünsel yaklaşımları ve kurgulama becerileri ile şekillenmektedir.

Yazma sürecinde ortaya çıkan ürün aslında geniş bir arka plan çalışmasının görünür hâlidir. Bu arka alanda en büyük pay ise zihinsel sürece yani düşünmeye aittir. Kişinin yazması için her şeyden önce söyleyecek sözü olmalıdır. Söz, yazmak ya da konuşmak için zihinde hazırlanan ve düşünmeyi zorunlu kılan bir tasarıdır. Kişi sözlerini hazırlarken düşünür; duygu, düşünce, hayal, istek, şikâyet, bilgi vb. durumları ifade etmek için sözcükler bulur ve bunları mantıklı ve tutarlı cümlelere dönüştürerek paylaşımına hazır hâle getirir. Arka planda önemli bir unsur da gözlemdir. Bu aşamada birey kendini ve çevresini yazmaya değer gözle inceleyip ardından yazma konusuna karar verir. Birey yazma konusuna karar verirken okuduklarından ve izlediklerinden de

faaydalanabilir. Bu noktada okumak, kişinin yeni hayatlarla karşılaşması, farklı karakterlerle tanışması, onların tecrübelerinden ve hayat hikâyelerinden faydalanmasını sağlarken izlenilen bir haber görüntüsü, reklam, tiyatro gösterisi ya da sinema filmi de kişiye yazma konusu bulmada ilham kaynağı olabilir (Temizkan, 2021, s. 9-18).

Yazma sürecinde kişinin kullanabileceği birçok yazı türü vardır. Kişi, yazma amacına hizmet edecek şekilde, hikâye edici, betimleyici, ikna edici, sorgulayıcı, yaratıcı vb. yazma türlerinden birini seçerek düşüncelerini yazıya aktarabilir (Güneş, 2016, s. 177). Bu çalışmayla ilişkili tür olan hikâye edici yazmayı, Güneş (2016, s. 178) şu şekilde ifade etmiştir:

Hikâye edici yazma; karakter, zaman, olay, yer gibi hikâye unsurlarını kullanarak bir kişiyi, bir hatırayı, bir dönemi ya da durumu anlatmaktır. Hikâye edici yazmada olaylar art arda sıralanarak baştan sona doğru anlatılır. Hikâye çok ciddi, çok komik olabileceği gibi bir gerçeğe ya da kurguya da dayanabilir. Burada kişi, hikâyesine başlayacağı ilk cümlesinden hikâyesini tamamlayacağı son cümlesine kadarki yol haritasını kendi belirlemeli ve hikâyeye başlama, hikâyeyi sürdürme ve bitirmede tamamen özgür olmalı, kendi istekleri doğrultusunda yazmalıdır.

Türkçe dersi öğretim programı yapılandırıcı yaklaşımı esas alarak öğrencilerin dört temel dil becerisini eř güdümlü bir şekilde geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu sebeple programda bütünsel bir yaklaşımla hazırlanan yazma yöntem ve teknikleri mevcuttur. Bu başlık altında not alma, özet çıkarma, boşluk doldurma, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, serbest yazma, kontrollü yazma, güdümlü yazma, yaratıcı yazma, tahminde bulunma, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma, bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma, duyulardan hareketle yazma, grup olarak yazma, eleştirel yazma, metin tamamlama gibi yöntem ve teknikler bulunmaktadır.

Bu çalışmada ise yukarıda bahsedilen yöntemlerden biri olan metin tamamlama kullanılmış, öğrencilere tamamlanmamış bir öykü verilerek bu öyküyü tamamlamaları istenmiştir. Çalışma, programda metin tamamlama ile ilgili yazılan amaç ve uygulama çerçevesinde yürütölmüştür.

Metin tamamlama, öğrencilerin okuduklarından hareketle duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmek, ufuklarını açmak, yorumlama ve fikir yürütme becerilerini geliştirmek amacıyla uygulanan bir yöntemdir. Bu yöntemin uygulama

aşamasında ise öğrencilere olay veya düşünce ağırlıklı bir metin verilerek onlardan metnin genel anlamını ve mantıksal bütünlüğünü bozmadan duygu, düşünce ve olayların gelişimine yönelik fikirlerini yazmaları istenir (Göçer, 2019, s. 101).

Metin tamamlama yönteminde Göçer (2019)'in ifade ettiği amaçlardan hareketle bu çalışmada, öğrencilerden tamamlanmamış bir öyküyü tamamlamaları istenmiş ve öğrencilerin hayal dünyalarını, oradaki gerçekliği ya da kurmacayı yazıyla buluşturma süreçlerinde cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyinin nasıl bir etkisi olduğu araştırılmıştır.

Öğrencilerin yazma süreçlerini etkileyen, bu süreci şekillendiren içsel ve dışsal ya da çevresel faktörler bulunmaktadır. Bireyin yazma sürecini yönlendirdiği düşünülen durumlar ve bireyin öykü yazma sürecinde izlemesi muhtemel olan aşamalar alt başlıklar hâlinde aşağıda açıklanmıştır.

Sosyal Süreçlerin Yazmaya Etkisi

Bandura; bireyin, her şeyi doğrudan öğrenmesinin gerekli olmadığı çevresindeki insanların deneyimlerini gözlemleyerek de birçok şeyi öğrenebileceği fikrini savunmaktadır. Bandura'ya göre birey; gözlemlediği bireylerin pekiştirilen davranışlarını uygulama eğiliminde olurken, cezalandırılan davranışlarını yapmaktan kaçınmaktadır. Gözlemlediği kişiler de genellikle yüksek mertebeli, saygın ve güçlü kişilerdir (Senemoğlu, 2020, s. 236).

Gözlem yoluyla öğrenmenin dört temel süreci vardır. Bu sürecin ilki dikkat etmedir. Herhangi bir nesne, etkinlik ya da olay bireyin dikkatini çektiği takdirde gözlem yoluyla öğrenme meydana gelebilir. Birey gözlemlediği davranışı yine bir oyun ya da etkinlik sayesinde eyleme dönüştürebilir. Aile üyeleri özellikle anne baba, öğretmen ya da izlenen dizi ya da film karakterleri bu süreçte bireyin dikkatini en çok çeken modellerdir. Gözlem yoluyla öğrenmenin ikinci süreci zihinde tutmadır. Birey bu süreçte model aldığı kişi ya da kişilerin davranışlarını hatırlar. Bu öğrenme sürecinde üçüncü aşama ise davranış üretmedir. Birey bu aşamada davranışlarını, model aldığı kişi ya da davranışa benzetene kadar tekrar eder, düzeltir ve sonunda benzer şekilde davranır. Gözlem yoluyla öğrenmenin son basamağı ise güdülemedir. Bu aşamada öğrenilenlerin eyleme dönüştürülmesi sağlanır. Bireyin öğrendiklerini eyleme dönüştürmesinin en etkili yolu ise o davranışı yapmaya istek ve ihtiyaç duyar hâle gelmesidir. Bu noktada bireyin yakın çevresini oluşturan anne baba ve öğretmenler;

bireyin ilgileri, ihtiyaçları, tercihleri, değerleri, amaçları ve içsel standartlarından hareket ederek oluşturdukları öğrenme-öğretme ortamlarında, bireylerin gözlemledikleri davranışları eyleme dönüştürmelerine yardımcı olabilirler (Senemoğlu, 2020, s. 237-239).

Bandura'nın sosyal öğrenme kuramında, üzerinde durulması gereken bir husus da öz yeterlik kavramıdır.

Bandura, sosyal öğrenme kuramı çerçevesinde geliştirdiği öz yeterlik kavramını, bireyin belli bir performansı gerçekleştirmek için yapılması gereken etkinlikleri ve görevleri organize edip başarılı olma konusunda kendine güven duyması ve bireyin “Bu konuda yapabileceklerim nelerdir?” sorusuna verdiği cevap ile ilgili düşünceleri şeklinde ifade etmiştir (Bandura, 1997, Sneyder ve Lopez 2002; akt. zonat, 2015, s. 208).

Dört temel dil becerisi içerisinde yazma becerisi diğer becerilere göre daha zor geliştiği ayrıca bireyin yazma becerisi sayesinde deneyimlerini, yaşantılarını, kendisini zen ya da mutlu eden durumları veya olayları, model aldığı kişileri ve bu kişilerin kendisinde bıraktığı izleri, çevresinden onay alma kaygısında olmadan özgürce ifade edebileceği düşünüldüğünde öz yeterlik kavramının, yazma sürecini şekillendiren bir faktör olduğu görülmektedir. Çünkü birey yazma eylemini gerçekleştirirken özellikle sınıf içi etkinliklerde daha fazla güdülenmeye, öz güvenli hissetmeye, öz yeterliğe sahip olduğunu düşünmeye ihtiyaç duyar.

Senemoğlu (2010) ise yazma ile öz yeterlik ilişkisini şu şekilde tanımlamaktadır:

Yazma; bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutlara sahip bir dil becerisidir. Bireyin yazabilmesi için bilişsel ve duyuşsal olarak hazır bulunuşluk düzeyinin yeterli olması gerekir. z yeterlik inancı “bireyin, farklı durumlarla baş etme, belli bir etkinliği başarma yeteneğine ilişkin kendini algılayışı, inancı ve kendi yargısı” şeklinde tanımlanmaktadır (Senemoğlu, 2010; akt. Demir, 2011, s. 72).

Demir (2011) tezinde bu konuyla ilgili bireylerin, yazma becerilerini kazanmaları ve kullanmaları için öncelikle yazabilecekleri noktasında bir inancın gerekli olduğunu bu inancın da yazma öz yeterlik algısı olarak tanımladığını ifade etmektedir. Ayrıca çalışmasında yazma öz yeterliği yüksek olan öğrencilerin yazma

etkinliklerinde devamlı gelişme katettiklerini, yanlış yaptıkları zaman pes etmeden sabırla yazmaya devam ettiklerini yani yazmada ısrarcı olduklarını da belirtmiştir.

Demir (2013), öğrencilerin yaratıcı yazma becerileri ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişki üzerine yaptığı farklı bir çalışmada ise yazma motivasyonunun önemini vurgulayarak öğrencilerin yazma öncesinde motivasyonlarının yüksek olmasının yazma davranışlarını olumlu yönde etkileyeceğini ifade etmiş ve çalışmanın sonucunda yazma öz yeterlik inancının öğrencilerin yaratıcı yazma becerileri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Korkmaz (2015), aynı konuda yaptığı çalışmada ise yazma öz yeterlik düzeyi ile yazma başarısı arasında paralel bir ilişki olduğunu, yazma öz yeterliği düşük olan bir öğrencinin, yazma yeteneği olsa bile yazma faaliyetini başarıyla tamamlayamayacağını ifade etmiştir. Ayrıca öz yeterliğin en önemli kaynağının doğrudan kazanılan tecrübeler olduğunu, öğrencinin yazma öz yeterlik algısını olumsuz yönde etkileyecek bir yazma çalışmasıyla karşılaştığında yazmaya karşı istek duymayacağını ve beraberinde öz güveninin de azalacağını belirtmiştir. Bu sebeple, öğrencilerin yazma öz yeterliklerini artırmak ve bu süreçteki performanslarını iyileştirmek için onlara başarı duygularını güdüleyecek, onları motive edecek ve onlarda yazma isteği uyandıracak etkinlikler düzenlenmesi gerektiğini söylemiştir.

Yukarıda bahsedilen çalışmalarda sosyal süreçlerin, daha özelinde sosyal öğrenme kuramı ve bu kuram içerisinde yer alan kavramların öğrencilerin yazma becerilerini olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Sonuçlardan hareketle bu öğrenme kuramının öğrencilerin öykü tamamlama süreçlerini de etkileyeceği düşüncesinden hareketle sosyal süreçler ve yazma ilişkisi üzerinde durulmuştur.

Bilişsel Süreçlerin Yazmaya Etkisi

Biliş kavramı Türk Dil Kurumu sözlüğünde “Canlının, bir nesne veya olayın varlığına ilişkin bilgili ve bilinçli duruma gelmesi” olarak tanımlanmaktadır. Britannica sözlüğünde biliş; “İsteme veya hissetmeden farklı olarak her türlü bilme deneyimini (algılama, tanıma, anlama, akıl yürütme) içeren zihinsel bir süreç.” şeklinde geçmektedir. Oxford sözlüğü ise biliş, “Düşünme ve akıl yürütme yetisi.” olarak almış ve bu süreçlere algılama, hafıza, problem çözme, deneyim ve yaratıcılığı da eklemiştir.

Bilişsel gelişim ise bireyin çevresindeki dünyayı tanımasını, anlamasını ve öğrenmesini sağlayan aktif zihinsel faaliyetlerdeki gelişimdir. Bilişsel gelişim sürecinde bebeklikten yetişkinliğe kadar bireyin çevreyi ve dünyayı anlama biçimi daha karmaşık ve etkili hâle gelir. Bu kuramın öncüleri olan Piaget, Bruner ve Vygotsky bireyin değişik yaş dönemlerinde, çevresini nasıl ve niçin farklı gördüğünü, algıladığını açıklamaya çalışmışlardır (Senemoğlu, 2020, s. 34).

Öncelikle Piaget; çocuğun, dünyanın pasif alıcısı olmadığını, bilgiyi kazanmada aktif role sahip olduğunu ifade etmiştir. Piaget'e göre bilgi edinme ve dünyayı anlamlandırma sürecinde değişik yaşlardaki çocuk ve yetişkinlerin bakış açıları, tepkileri, hissettiklerini ifade ediş biçimleri birbirlerinden farklıdır (Senemoğlu, 2020, s. 34).

Piaget, bireyin bilişsel gelişim sürecindeki tutum, davranış ve düşüncelerinden hareketle eğitimin temel amacına ilişkin şu hususa dikkat çekmiştir:

İnsan, dünya ile dinamik etkileşimde bulunan bir organizmadır ve bebek, çocuk ya da yetişkin olması fark etmeksizin kendi amaçlarına ulaşmak için aktif olarak çevresindeki nesneleri ya da olayları araştırmaktadır. Bu durumdan hareketle eğitimin temel amacı da sadece önceki nesillerin ürettiği bilgileri gelecek nesle aktaran, yalnızca var olanı taşıyan bireyler değil; yeni şeyler üreten, eleştirci, yaratıcı ve problem çözme yeteneğine sahip bireyler yetiştirmek de olmalıdır (Senemoğlu, 2020, s. 55).

Bruner de bilişsel gelişimi benzer şekilde incelemiş ve bilişsel gelişimi, bireyin kendisine ve çevresindeki insanlara yaptığı ya da yapacağı şeyleri artan bir kapasiteyle açıklamak olarak ifade etmiştir. Bruner'e göre bu, kendinin farkında olmadır ve çocuğun kendini ve çevresini incelemesi, sorgulaması için gereklidir. Ayrıca Bruner; dilin bir iletişim aracı olması, insanların dil vasıtasıyla öğrenmesi, öğretmesi ve tartışması yani özetle dili, doğası ve işlevlerinden ötürü bilişsel gelişimin önemli bir parçası olarak görmektedir (Senemoğlu, 2020, s. 57).

Vygotsky ise çocuğun bilişsel gelişim sürecini açıklarken sosyal çevre üzerinde durmuştur. Vygotsky'e göre çocukların kazandıkları kavramların, fikirlerin, becerilerin, tutumların, olguların kaynağı sosyal çevredir. Çünkü çocuğun ilk öğrenmeleri çevresindeki kişilerden ve onların sosyal çevrelerinden olmaktadır. Bilişsel gelişimin kaynağının insanlar ve kültürler arasındaki etkileşim olduğunu söyleyen Vygotsky, bu

noktada tıpkı Bruner gibi dil üzerinde durmuştur. Bireyi zengin, zeki, uzun, kısa gibi kategorilere yerleştiren unsur sosyal çevredir çünkü sosyal etkileşimler bireyin üzgün ya da mutlu olmasını belirlemektedir. Bunun sonucu olarak Vygotsky, bütün kişisel psikolojik süreçlerin kültür tarafından biçimlendirilmiş süreçler olarak başladığını ifade etmiştir (Senemoğlu, 2020, s. 59-60).

Bireyin yazma becerisi, bilişsel süreçler açısından incelendiğinde ise bu sürecin, kendi sınırları içerisinde “ideal” yazarı ortaya koyduğu görülmektedir. Bu yazar kendi başınadır ve toplumdaki soyutlanmış, sıyrılmıştır. Kendi zihniyle baş başa kalır ve çalışır. Bildiklerini ifade etmek, duyurmak, paylaşmak, hayal gücünü en doğru şekilde yansıtabilmek için serbest yazma tekniklerini kullanır. Yazılı metni oluşturma sebebini bulmak, okuru tasavvur etmek, yazma stratejilerine karar vermek ve içeriği düzenlemek için analitik düşünme becerisini devreye koyar ve en sonunda oluşturduğu metni gözden geçirir. Bu yazma modeline göre yazar, oluşturduğu metindeki her detayın, düşüncenin kaynağında kendisinin olduğunu bilir ve yazma etkinliğini bir amaç düzleminde güdümlü gerçekleşen bir süreç olarak görür (Cooper, 1986, s.365-366; akt. Ülper, 2008, s. 48).

Bilişsel süreçlerin yazma becerisine etkisinden hareketle bireyin, “ne” yazdığıyla yani ortaya koyduğu “ürün”le değil, “nasıl” yazdığıyla yani “yazma süreci” ile ilgilenilmeli ve o sürece odaklanılmalıdır (Ülper, 2008).

Öğrencilerin bilişsel gelişim sürecinde; davranışları, tutumları, öğrenmeleri, öğrendiklerini uygulama ve aktarma biçimleri, olayları algılama ve değerlendirme şekilleri farklılaştığı için öykü tamamlama etkinliğinde başlama ve bitirme aşamalarında ne tür seçimler yaptıkları ve bu seçimlerle sürece nasıl yön verdikleri yapılan bu çalışma ile incelenmiş, özellikle yaş ve sınıf düzeyi değişkenlerinde görülen tercih çeşitliliğinin, bilişsel süreçlerle doğrudan ilişkili olduğu kanısına varılmıştır. Bu durum, bilişsel süreçlerin yazma becerisine etkisi başlığını gerekli kılmıştır.

Popüler Kültürün Yazmaya Etkisi

Günümüzde hayatımızın her aşamasında etkisini görmenin mümkün olduğu popüler kültür, öğrencilerin sınıf içi ve dışı tüm ortamlarda doğrudan ya da dolaylı bir şekilde dil becerilerini daha da özelinde yazma becerilerini etkileyen bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültür ve popüler kültür kavramlarına bakıldığında;

“Kültür, bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2023).

Kültür, bireylerin çevrelerini nasıl algıladıklarıyla, değer yargılarıyla, inanç sistemleriyle, nasıl düşündükleri ve nasıl davrandıklarıyla, zamanlarını nasıl geçirdikleriyle iç içe olan ve bunların neticesinde oluşan bilgi ve birikimle şekillenen bir kavramdır. Kültür aynı zamanda, geçmişle gelecek arasında köprü vazifesi gören ve geçmişten gelen anlam ve anlamlandırmaların günümüze aktarılan parçaları, dokularıdır (Hofstede, 1980; akt. Erişti, 2010, s. 885).

“Popüler kültür ise belli bir dönem için geçerli olan, hızlı üretilen ve hızlı tüketilen kültürel öğelerin bütünü” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2023).

Popüler kültür; bireylerin müzik, sanat, medya, internet, TV, radyo, moda vb. günlük ilgiler ile iletişimidir. Çocukların gelişiminde ve öğrenme deneyimi kazandığı süreçte popüler kültür, oldukça önemli bir yere sahiptir. Popüler kültürün çocukların yaşamlarında bu denli önceliğe sahip olmasında ve yaygınlaşmasında buna olanak tanıyan elektronik, basılı, görsel-işitsel kitle iletişim araçlarının yaygınlığının büyük bir payı vardır (Marsh, 2005; akt. Erişti, 2010, s. 885).

Günümüzde bilim ve teknoloji çok hızlı bir şekilde gelişmektedir. Bu hızlı gelişimden; bireyler, kitleler, ülkeler ve tüm dünya etkilenmektedir. Bu etkiyle birlikte; düşünceler, inançlar, gelenekler, değer yargıları, kültürel anlayışlar değişmiştir. Bu değişim toplumda önemli dönüşüm ve farklılaşmalara yol açmıştır. Bu dönüşümle artık toplumlara hâkim olan farklı bir kültürel yapı oluşmuştur (Özgan, Arslan ve Kara, 2014).

Kitle iletişim araçlarıyla etkisini gösteren ve arttıran bu yeni yapı karşımıza popüler kültür kavramının çıkmasına neden olmuştur (Güngör 1999; akt. Özgan ve diğerleri, 2014, s. 470).

Popüler kültür; akademik, sanatsal, edebî, iletişim vb. birçok disiplinde popüler sanat, popüler tasarım, kitle iletişimi, eğitim ve eğitim kurumları, günlük yaşam yolları, edebiyat, teknoloji, yöntem bilim, performans, yer ve zaman, etnik kültürler vb. birçok temada bireylerin karşısına çıkarak bireyler tarafından yeniden şekillendirilmekte ve paylaşıma sunulmaktadır (Korkmaz ve Seçkin, 2005; akt. Erişti, 2010, s. 895). Bu nedenle popüler kültürün eğitim sistemimizde yer bulması oldukça önemlidir.

Eğitiminin belli alanlarla sınırlandırılmaması, öğrencinin okul haricindeki sosyal çevresi ve bu çevreyle yaşadıklarının dersle ilişkilendirilmesi ve sınıf ortamına taşınmasıyla mümkün olabilir. Bu sebeple etkinlikler hazırlanırken okul dışı yaşam da dikkate alınmalıdır (Belet Boyacı ve Güner, 2017). Bu durum da Xu ve Alverman'ın (2003) çocukların günlük yaşamlarındaki okuryazarlık eylemlerinin tümü olarak tanımladığı popüler kültürün öğretim süreciyle ilişkilendirilip bu sürece dahil edilmesiyle mümkün olabilir (Akt. Bal, 2019, s. 528).

Çünkü Otmazgin ve Project (2014) popüler kültürün, hayattan elde edilen deneyimlerin paylaşılmasına olanak sağlayan ve bu sayede de insanların birbirlerine daha yakın olmasında yapıcı bir rol üstlenen bir kavrama karşılık geldiğini ifade etmektedir. Popüler kültür bu işleviyle, okullarda uyulması gereken müfredat ile çocukların okul dışı yaşantısı arasındaki kopukluğu gidermekte ve çocukların iki yaşam arası geçişlerde adaptasyon sürecini kolaylaştırmaktadır (Alvermann, 2012). Bu görüş kimilerine göre gereksiz kimilerine göre zor gibi görünse de popüler kültürün, eğitime eleştirel olarak bakan eğitimciler için çocukların okul kültürü ile okul dışı kültürü arasında mantıklı bir bağ kurması ve özellikle dil eğitiminde etkili olacağı düşüncesinden hareketle sınıf etkinliklerine uyarlanmasının gerekli olduğu düşünülmektedir (Morrell, 2002; akt. Bal, 2019, s. 528-529).

Bal (2019), ana dili eğitiminde popüler kültür metnlerinin kullanımına yönelik Türkçe öğretmenleri ve velilerin görüşleri üzerine yaptığı çalışmada 4 Türkçe öğretmeni ve 48 veliden görüşme formu ve ses kaydı ile veriler toplayarak değerlendirme yapmış ve bu değerlendirme sonucunda da Türkçe öğretmenleri ve velilerin çoğunun, popüler kültür metnlerinin Türkçe dersiyle ilişkilendirilmesinin gerekli olduğu düşüncesini benimsediklerini ortaya koymuştur. Çalışmanın yürütüldüğü Türkçe öğretmeni ve velilerin bu görüşlerine gerekçe olarak popüler kültür metnlerinin, öğrenme-öğretme sürecini olumlu yönde etkileyeceğini ve öğrencilerin kendilerini okula daha ait hissedeceğini sundukları görülmüştür. Ayrıca bu araştırma sonucunda şu husus da dikkat çekmektedir: Velilerin ve öğretmenlerin popüler kültür metnlerinin okul içi etkinliklerde kullanılması gerektiği düşüncesinde olmasına rağmen aslında bu kişilerin popüler kültüre sıcak bakmadıkları gibi bir gerçeğin de olmasıdır. Yalnızca popüler kültür metnlerinin öğrencilerin günlük hayatlarında önemli bir paydaya sahip olmasından ötürü böyle bir düşünceyi savundukları sonucuna varılmıştır.

Buradan hareketle öğretmen ve velilerin popüler kültür ürünlerine karşı her ne kadar mesafeli olsalar da bu metinlerin programda yer alması gerektiğini dile getirdikleri görülmektedir. Yaparak yaşayarak öğrenme temele alındığında öğrencilerin popüler kültür unsurlarından etkilenip bunu sınıf ortamına taşımaları doğal karşılanmalı ancak bu etkilenmeden doğacak olumsuz durumları en aza indirmek adına öğretmen ve veliler, öğrencilerle devamlı iletişim hâlinde olup gerektiğinde yapıcı eleştirilerde bulunabilmelidir. Çünkü popüler kültür gelinen noktada, bireylerin kaçınılmaz gerçeği olmuş ve yaşantılarının merkezine yerleşmiştir.

Toplumların ürettikleri maddi ve manevi değerler niteliğine bakılmaksızın bu topluma ait her ferdin, kendi anlam dünyasını oluşturmada ve ortaya koydukları ürünleri mana alanında bir yere koymasında sembolik bir karaktere sahiptir. Bununla beraber bireyler ortaya koydukları bu kültürel ürünlerle ve hatta onlara yükledikleri anlamlarla çeşitli yorumlarda bulunur bunun neticesinde de hem kendini hem de toplumun diğer öznelerini anlamaya çalışır (Işık, 2013).

Her birey dolayısıyla her kalem farklı bir dünyayı, bilinçaltını hatta farklı bir kültürü sembolize eder. Bu nedenle yazma becerisi ile popüler kültür etkilerinin birbiriyle yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Bireyin Öykü Oluşturma Süreci

Öykü anlatma “Bir olayın sözlü ya da yazılı olarak anlatılması, hikâye, aslı olmayan söz, olay.” terim olarak ise “Gerçekliği konu edinen, yaşanmış ya da tasarlanmış bir olayı bir durumu anlatan kısa, kurmaca anlatılar.” anlamlarına gelir ve kendini anlatma, içini dökme, yaşadığı olaylara merak uyandıran unsurlar yerleştirerek paylaşma isteği ve ihtiyacından doğar. Öykü türündeki eserler olay, kahraman, mekân, zaman gibi unsurların belli bir düzende ve mantık çerçevesinde bir araya getirilmesiyle oluşur (Temizkan, 2021, s. 5).

Öykü yazmanın gerekliliği, düzen ve disiplindir. Bu düzeni sağlamak için öyküyü oluşturan unsurlar kendi içinde ayrı ayrı detaylı bir şekilde ele alınır, incelenir daha sonra da bu parçalardan anlamlı ve tutarlı bir bütün elde edilir (Temizkan, 2021, s. 6).

Bu başlık altında hem öykünün yapı taşı hem de araştırma verilerini değerlendirme kriteri olması sebebiyle olay, zaman, mekân ve kahraman unsurlarının yer aldığı alt başlıklara yer verilmiştir.

Öykü Oluşturma Sürecinde Olay Unsuru

Anlatı, en kısa ve öz hâliyle bir olayı ya da durumu özgün bir şekilde yeniden ifade etme sanatıdır. Burada her ifade, içerisinde yeni bir yorum gücünü barındırır. Oluşturulan anlatılar; bazen yeniden gözden geçirilmeye, yeniden yazılmaya ya da ekleme ve çıkarmalar yapmaya ihtiyaç duyabilir (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 100).

Bir anlatıya, anlatı diyebilmek için temel unsur bir olayın varlığı ve bu olayın ifade ediliş tarzıdır. Çünkü olayın var olmadığı yerde ifade edilen şey anlatı değil, betimlemedir (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 100).

Bu çerçevede, anlatısal metin bir zamana yerleştirilmiş, gerçek ya da hayal ürünü bir olayı, durumu, olguyu ve öyküyü anlatır. Olayların evrelerini anlatarak zamanını ve sınırlarını belirler ancak bu belirlemede olayların mantıksal ve zamansal bir ilişkiyle birbirine bağlı olması önemlidir (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 45-46).

A. Kıran ve Z. Kıran (2011)'a göre her anlatı beş evre içerir:

1. **Başlangıç durumu:** Kurulu düzenin bozulmasından önce, kişilerin, zaman ve uzamın sergilendiği andır.
2. **Dönüştürücü öge:** Birdenbire bir olay başlangıçtaki durumu sarsar ya da altüst eder.
3. **Eylemler dizisi:** Düzenin bozulmasıyla olaylar birbirini izler.
4. **Dengeleyici / Düzenleyici öge:** Olaylar dizisine son veren ve durumu dengeleyen olay gerçekleşir.
5. **Bitiş durumu:** Başlangıç durumuna dönülür ya da yeni bir durumun başlangıcı ortaya çıkar (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 45-46).

A. J. Greimas'a göre anlatı başından sonuna kadar tek bir çizgide ilerlemez. Bu süreçte başlama ve bitiş arasında değişim ve dönüşümler meydana gelir. Bu değişim ve dönüşüm sürecinde kahramanların birtakım rolleri bulunur, bu roller neticesinde de hem kendilerini hem de diğer kahramanları dönüştürürler. Sonuç olarak her anlatıda az da olsa mutlaka bir şeyler değişir ve hiçbir şey ilk hâliyle kalmaz (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 301).

Bir anlatıda olayların ortaya çıkması ile bitiş arasındaki kopukluğu ya da boşluğu ortadan kaldırma sürecinde anlatının nasıl bitirildiği oldukça önemlidir. Anlatının bitiş şekli temel olaya ya da anlatının tümüne bağlı olmalıdır. Bitiş durumu

anlatının başlangıç durumuna göre değişen ve dönüşen olayları örtük ya da açık bir şekilde belirtir (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 92).

Anlatı oluşturulduktan sonra ise okuru metne çekme süreci başlar. Bu noktada önemi yadsınamaz iki öge vardır. Birincisi öyküleme işi ikincisi ise kahraman seçimidir. Bir durum ya da eylem nasıl öykülenir? Olaylar zincirinde 5N 1K sorularının cevapları nerededir ya da nereye gizlenmiştir? Zaman vurgusu nasıl yapılır? Anlatıcının üslubu olaylar karşısında ne gibi değişimler geçirir? Okurun anlatı kahramanlarını benimsemesi ve onda kendinden ya da çevresinden izler bulması, özdeşleştirilmesi için anlatı kahramanları metin içerisinde nasıl sunulur? Öykülemekten sonra kahraman seçimi gelir çünkü bir anlatının hacmini belirleyen çok önemli unsurlardan biri de kahramanların fiziksel ve ruhsal özellikleridir (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 45).

Öykü Oluşturma Sürecinde Kahraman Unsuru

Kahraman ya da kişi her şeyden önce anlatısal türlerin (masal, öykü, roman) olmazsa olmaz ögesidir. Bir metinde kahramanın olmaması ya da kaybolması o metnin türünü değiştirir. Kahramanların (ya da oyuncuların) incelenmesi anlatının en çekici alanlarından biridir. Kahraman, öykünün tutarlılığını ve sürekliliğini, sağlayan temel betidir, bir başka deyişle anlatının lokomotifidir (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 187).

Kahraman, bir tip göstergesidir ve metnin anlam dünyasını ortaya koyan metne dair bütün bilgileri bünyesinde barındıran dilsel bir birimdir. Anlatının varlığında temel koşul olan kahramanlar, anlatının amacına göre hareket ederler (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 187).

Bu nedenle anlatıdaki kahramanlar, yazarın düşünce ve duygularını yansıtan, yazara dair ipuçları veren kişiler olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Yazarın yarattığı anlatıdaki oyuncular tümüyle kurmaca olmayabilir, gerçek yaşamdaki kişilerden alınmış özellikler taşıyabilirler. Ancak gerçeklik, kahramanı oluşturmaz yalnızca var olması olanaklı varlıkları oluşturmaya yarayan bir araç, bir atlama tahtası olur. Anlatı kahramanı, yazarının gerçeklikle kurduğu ilişkiden doğar (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 187).

Bir başka deyişle kurmaca kahraman, gerçek bir insana ait gizli ya da belirgin özelliklerle oluşturulmuş hayal ürünü bir kişidir. Bu nedenle bazı okurlar anlatıdaki

kahramanlarla gerçek kişiler arasında özdeşim kurma eğilimi gösterebilirler. Okur, önbilgileri ve sezgileri ile yazarın sunduğu bilgileri okuma etkinliği boyunca birleştirerek kendisine yeni bir anlam dünyası kurar (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 187).

Anlatı kahramanları yaratan yazarın elinde, belli tanımlama yöntemleri bulunur. Bir roman kahramanını tanımlamak, ona bireyin gerçek yaşamda sahip olduğu özellikleri vermektir. Kahramanın yaratılması belirli bir insan kavramına dayanır. Okurun üstü kapalı bir biçimde, insan gerçekliğinin tanıtlayıcıları olan beden yapısını, giysilerini, davranışlarını göz önünde bulundurması gerekir (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 192). Yani gerçeklik anlatının kurgu dünyasına doğrudan değil belirli bir süzgeçten geçirilerek yansıtılır.

Anlatıda okura sunulan kahramanla ilgili bir diğer husus ise kahramanın fiziksel özellikleri ve kullandıkları dildir.

Anlatıda verilen kahramanın fiziksel özellikleri okurun kişiyi daha iyi tanımasına olanak sağlar. Kahramanın; zengin, fakir, köylü, şehirli, korkak ya da cesur olması bir bakıma yazara dair ipuçları da bulmamızı sağlar. Çünkü anlatı yazarından bağımsız değildir ve anlatının her yerinde ondan belli izler taşımaktadır. Kahramanların kendi kendilerine ya da karşılıklı konuşmaları, kahramanın oluşturuca bir ögesi olarak anlatının gereklerine uyar. Kişinin dili, tanımlamada ayrıcalıklı bir işleve sahiptir. Biçem özenli ya da özensiz bir halk dili olabilir (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 200).

Kahramanlar anlatıda başlangıç kısmında hazır olarak verili değildir. Kahraman anlatı içinde süreçle var olur. Ayşe ve Zeynel Kıran anlatıda kahramanı betimleme sürecinin 4 aşamalı olabileceğini ileri sürmüşlerdir.

1. **Süreç İçinde Tanımlama:** Yazar; kahramanın özelliklerini aşama aşama tamamlayan, değiştiren yeni bilgiler biriktirebilir. Romancı ya da öykücü kahramanını bir kerede bir tek portreyle vermek yerine onu eylemleri içinde sunabilir. Böylece anlatıdaki olaylar ilerledikçe kahramanın değişik dış görünümü ve ruhsal özellikleri ortaya çıkar.
2. **Süreç İçinde Yineleme:** Yazar, kahramanın bildiklerini, yaptıklarını, bulunduğu yerleri, değişik özelliklerini yineleme yöntemiyle okura unutturmaz hatta kendisinden bunlara dikkat etmesini bekler.
3. **Dolaysız Tanımlama:** Yazar, bir kahramanın fiziksel ya da ruhsal betimlemesini yapar. Bu bilgiler anlatıcı, bir başka kişi ya da kişinin kendisi tarafından verdirilebilir.
4. **Dolaylı Tanımlama:** Bir söz, bir eylem, bir yaşam biçimi roman kahramanları hakkında bilgi verebilir. Bu bilgileri yorumlamak okura düşer; bu bilgiler de kahramanın betimlemesini tamamlar bazen de değiştirir (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 203-205).

Bir anlatıda yazının anlam ve içerik yönünden zengin olup olmadığına kahramanların olay içindeki sunumuna bakarak karar verilebilir. Kahramanların konuştukları dil ya da şive, fiziksel özellikleri, karakter betimlemeleri ve anlatıda var olma sıklığı gibi durumlar anlatının zenginliği açısından ipuçları verir. Aynı zamanda kahramanların anlatıdaki sunumu yazarın da kahramanlara karşı hayranlık, çekinme, korkma, küçümseme, aşırı sevgi gibi duyguları beslediğini gizli ya da açık bir şekilde gösterebilir (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 205).

Yazar anlatısında kahramanları konuştururken o kahramanların işlerine karıştığı da görülür. Anlatıcın öykünün içine gizlenmesi, kahramanların nasıl hareket etmeleri nerede konumlanmaları, ne yapmalarını istediği konusunda yorum yapmasıyla bu durum görülebilir. Buradan, eğer anlatıcı kendi hayatından bir kesiti kurguya dönüştürüp vermek istiyorsa bu kesiti en doğru ve gerçek hâliyle yansıtmak istediği mesajını vermek için yaptığı sonucu çıkarılabilir (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 208).

Anlatıdaki kahramanlarla ilgili son durum ise kahramanın eylemleri ve bu kahramanların anlatıdaki sıralamasıdır.

Rol, oyuncunun bir özelliği olarak onun işlevlerini ifade eder. Kahramanlar karşıt ya da birbirlerini tamamlayan roller oynayabilirler. Etkin olanlar edilgenlerin, güçlüler zayıfların, işçiler kentsoyluların, gençler yaşlıların, güzeller çirkinlerin karşıtıdır. Bu özellikleriyle kahramanlar hem birbirlerini dengeler hem de birbirlerini tamamlarlar. Bu saptamalar ışığında kahraman rollerinin edimlerine bağlı olarak değiştiği görülmektedir. Eylemler, ahlaki ve toplumsal davranışlar; mesleğe ilişkin roller: Öğretmen, çiftçi, doktor, mühendis, ev kadını; ruhsal özellikleri ilgilendiren roller: Çıkarıcı, kendini beğenmiş, cömert, yüksek sosyete ile düşüp kalkmayı seven, sevgili; aile rolleri: Anne, baba, üvey anne vb. olabilir (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 211).

Bu rollerdeki kahramanlar ise belirli bir önem sırasına göre anlatıda yerlerini alırlar. Kahramanlar bir zincirin halkası gibi olayın ana kahramanının etrafında konumlanır. Bu nedenle her kahraman bağlı olduğu diğer kahramanlarla ilişkileri ışığında ele alınıp değerlendirilmelidir. Kimi zaman da bu kahramanlar belirli bir dönemden veya anlatı türünden alınmış olabilir. Böyle bir durumda kahramanların ortak özellikler taşıması da kaçınılmaz olacaktır (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 214).

Öykü Oluşturma Sürecinde Mekân Unsuru

Bir öyküde mekân olayların gerçekleştiği sahne konumundadır. Bu sebeple mekân olmadan olay örgüsünün gerçekleşmesi de imkânsızdır. Gerçek hayatta olaylar nasıl ki çeşitli mekânlarda gerçekleşiyor, kişiler de yine çeşitli mekânlarda yaşıyorsa öyküdeki olaylar ve kişiler de farklı mekânlarla çevrelenmiştir (Temizkan, 2021, s. 99).

Mekân unsuru her anlatıda aynı şekilde ele alınmamaktadır. Örneğin destan, masal, efsane gibi türlerde mekânın belirgin olmadığı görülürken hikâye ve roman gibi anlatılarda mekânın şahıs kadrosunu tamamlayan, olay örgüsünün devamını sağlayan bir unsur olarak yer aldığı görülür. Mekân, olay örgüsü içinde kahramanların yaşayacakları, hareket etme imkânı bulacakları yerdir (Temizkan, 2021, s. 100).

Öykülerde yer alan mekân unsuru tesadüf değildir, tam tersi belli bir amaca hizmet etmek için vardır. Bir öyküde mekânın sunumu, özellikleri, mekân üzerinde meydana gelen değişimler hem olay örgüsünü hem de kahramanları doğrudan etkilemektedir. Ayrıca öykülerde mekân-olay, mekân-kahraman ilişkisinin tespit edilmesi okurun eseri daha iyi anlayıp yorumlamasını sağlar (Temizkan, 2021, s. 105).

Öykü ve roman gibi olay örgüsüne bağlı anlatılarda mekânın birtakım işlevleri vardır. Örneğin bir anlatıda mekân, olayların gerçekleşmesi, kahramanların birbiriyle ilişkilerinin cereyan etmesi için sahne (dekor) görevi üstlenebileceği gibi kahraman-mekân ilişkisinin güçlü olduğu öykülerde kahramanların sosyal ve ruhsal özellikleri, ekonomik durumu, beklentileri istekleri hakkında bilgi veren bir unsur olarak da karşımıza çıkabilir. Son olarak mekân; içinde yaşayanların dünyalarını, orada gerçekleşen olayları, kişileri temsil eden sembolik bir unsur olarak da öyküde yer alabilir.

Öykü Oluşturma Sürecinde Zaman Unsuru

Belli bir zaman dilimi içinde başlayan, gelişen ve sona eren öykülerde zaman unsuru, belirleyici bir özelliğe sahiptir (Temizkan, 2021, s. 127). Olayların meydana geldiği zaman, öyküde açık bir şekilde verilebileceği gibi birtakım ipuçlarıyla da sezdirilebilmektedir (Temizkan, 2021, s. 131).

Öyküde gerçekleşen olayların zamanı üç şekilde sunulabilir. Bunlar; zamanı aynen aktarma, özetleme ve genişletme şeklindedir.

Zamanın aynen aktarımında olaylar; belli bir zaman diliminde başlar, bir süre devam ederek gelişir ve belli bir zaman gelince de sona erer (Temizkan, 2021, s. 133). Zamanın özetlenerek aktarımında olaylar, kronolojik olarak anlatılmaz. Özellikle yan olayların anlatımında tercih edilen bu yöntemde bazı ayrıntılar atlanarak sadece önemli görülen zaman dilimleri verilir (Temizkan, 2021, s. 138). Zamanın genişletilerek aktarımında ise olaylar geçmiş ve geleceğe ilişkin zaman dilimlerine yer verilerek geniş bir şekilde anlatılır (Temizkan, 2021, s. 142).

Öykü yazma bireylere, kurmaca ya da gerçeklikten esinlenerek yazılması fark etmeksizin olay örgüsü, kahraman, mekân ve zaman unsurlarını sınırsız bir özgürlükle oluşturabilme, yaşadığı ya da yaşamak istediği her olayı, durumu örtülü veya açık bir şekilde ifade etme alanı sunar. Bireyin oluşturduğu öyküler; gelişme süreçlerinin izlenmesi ve kişiyi daha yakından tanımaya imkân sağlamasından dolayı önem arz etmektedir. Çünkü kişi ister öykünün içinde bir kahraman olarak yer alsın ister uzaktan gözlemlesin kurguladığı metinde umutları, özlemleri, beklentileri, yaşadığı ortamın izleri mutlaka yer alacak ve kurgulama sırasında belirleyici rol oynayacaktır.

Alan Yazın Taraması

Bu bölümde öğrencilerin metin kurgulama becerilerinin ve bu beceriyi etkileyen durumların neler olduğunun alan yazında nasıl ele alındığına bakılacaktır.

Coşkun (2005) tarafından yapılan araştırmada ilköğretim 5. ve 8. sınıfta öğrenim gören, farklı sosyoekonomik düzeylerdeki 372 öğrencinin öyküleyici anlatımları, bağdaşıklık, tutarlılık ve metin elementleri açısından değerlendirilmiştir. Araştırmada öğrencilere 10 konu verilmiş ve bunlardan bir tanesini seçerek öykü yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin yazdıkları hikâyeler “Bağdaşıklık Düzeyi Değerlendirme Ölçeği”, “Hikâye Elementleri Değerlendirme Ölçeği”, “Öyküleyici Anlatım Tutarlılık Değerlendirme Ölçeği” ile değerlendirilmiş ve çalışma sonucunda ise bağdaşıklık araçlarını kullanma sıklıklarında ilk sırada “eksilteli anlatım”ın bunu takiben de sırayla “bağlama öğeleri”, “kelime bağdaşıklığı”, “gönderim” ve “değiştirim”in geldiği görülmüştür. Çalışmada öğrencilerin bağdaşıklık araçlarını kullanmada ciddi problemler yaşadıkları da gözlemlenmiştir. Araştırma bulgularına göre ise öğrencilerinin öyküleyici anlatımlarında tutarlılık puan ortalamalarının 5 puan üzerinden 3,1 olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin hikâye elementlerindeki başarı ortalamaları incelendiğinde ise ilk sırada “ana karakter”in geldiği onu takiben sırayla “başlatıcı olay”, “mekân”,

“zaman”, “sonuç”, “girişim”, “amaç” ve “tepki”nin geldiğini belirlenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin yazdıkları hikâyelerle metin uzunluğu, tutarlılık düzeyi, hikâye elementleri puanı ve bağdaşıklık düzeyi arasında anlamlı farklar görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleriyle bağdaşıklık, metin elementleri ve tutarlılık puanları arasında da anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Sallabaş (2008) tarafından yapılan çalışmada ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin öyküleyici yazılı anlatımlarında öyküleyici metin öğelerine yer verme düzeyleri araştırılmıştır. Betimsel nitelikte olan bu araştırma 106 6. sınıf öğrencisiyle yürütülmüştür. Çalışma, eğitim öğretim yılının başı ve sonu olmak üzere iki kez uygulanmıştır. Uygulamada öğrencilere, uzman görüşüne göre belirlenen üç konu verilmiş ve öğrencilerden bu konulardan birini seçerek öyküleyici bir metin yazmaları istenmiştir. Daha sonra elde edilen veriler “Öykü Öğeleri Değerlendirme Ölçeği”nde yer alan ana karakter, mekân, zaman, başlatıcı olay, amaç, girişim, sonuç, tepki öğelerine göre değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda öğrencilerin en başarılı oldukları öykü ögesinin “başlatıcı olay”, en başarısız oldukları öykü ögesinin ise “tepki” olduğu tespit edilmiştir.

Yılmaz (2008) tarafından yapılan çalışmada, 6. sınıf öğrencilerinin öyküleyici metin yazma becerileri incelenmiştir. Betimsel bir nitelik taşıyan bu çalışma için Çorum merkez ilköğretim okullarından sosyoekonomik düzeyleri düşük, orta ve yüksek olan 150 6. sınıf öğrenci seçilmiştir. Öğrencilerin öyküleyici metin yazma beceri düzeylerini belirlemek için onlara öyküleyici metin yazdırılmış daha sonra öğrenci kâğıtları öyküleyici metin yazma ölçeğine göre değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda öğrencilerin öyküleyici metin yazma becerilerinin istenen düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin öyküleyici metin yazma becerileri ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmazken; anne ve babanın öğrenim düzeyi, ailedeki birey sayısı, ailenin gelir düzeyi, öğrencinin kendine ait bir odasının olması, evde kitaplık bulunması, eve sürekli yayın alınması ve okul öncesi eğitim alma durumları ile arasında anlamlı farklar olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin yazılı anlatım becerileriyle de cinsiyet arasında anlamlı bir fark tespit edilmezken; anne ve babanın öğrenim düzeyi, ailedeki birey sayısı, ailenin gelir düzeyi, öğrencinin kendine ait bir odası ve çalışma masası olması, evde kitaplık bulunması, eve sürekli yayın alınması ve okul öncesi eğitim alma durumları arasında anlamlı farklar bulunmuştur.

Arı (2008) tarafından yapılan çalışmada, çözümleyici puanlama yönergesi kullanılarak 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin yazma performanslarının İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programında (2006, s. 29-37) belirtilen yazma kurallarını uygulama, planlı yazma, farklı türlerde metinler yazma, yazım ve noktalama kurallarını uygulama amaç ve kazanımları doğrultusunda ne düzeyde olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma 6. ve 7. sınıf olmak üzere toplam 623 öğrenciyle yürütülmüş, veriler ise bu öğrencilerden özellikle yaşadıkları, şahit oldukları ya da etkilendikleri olayları esas alarak yazmaları istenen kompozisyonlardan elde edilmiştir. Araştırma sonucunda hikâye edici metinlerin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. İki kademe ayrı ayrı incelendiğinde yazılan metinlerde anlatım özellikleri ortalamasının eşit olduğu bunu takiben en yakın ortalamanın “sonuç”, birbirinden en uzak ortalamanın “biçim” özellikleri olduğu tespit edilmiş olup puan ortalamalarında en düşük oranın “yazım ve noktalama” olduğu görülmüştür. En yüksek başarı ortalamasının ise “başlık” ve “giriş” özelliklerinde olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda hem 6. sınıf hem 7. sınıf öğrencilerinde en başarılı metin örneklerini kızların oluşturduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kompozisyonlar incelendiğinde 6. sınıf öğrencilerinin gelişme ve sonuç özelliklerinin 7. sınıf öğrencilerinden; 7. sınıf öğrencilerinin de biçim, yazım ve noktalama, metne giriş özelliklerinin 6. sınıf öğrencilerinden daha başarılı olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırma verilerine genel olarak bakıldığında ise her iki kademedeki öğrencilerin de dil ve anlatım özelliklerinde, paragraf oluşturmada, uzun cümleler yazmada, serim, düğüm ve çözümde zorlandığı ve birçok hata yaptığı tespit edilen sonuçlar arasındadır.

Çeçen (2011) tarafından yapılan çalışmada 7. sınıf öğrencilerinin öyküleyici anlatımla yazdıkları metinler, tutarlılık açısından değerlendirilmiştir. Araştırma verileri, metinlerdeki tutarlılık düzeyleri ve bu metinlerde tutarlılıkla ilgili ne tür sorunlar olduğu temelinde iki soruya göre analiz edilmiştir. Çalışma 7. sınıf öğrencilerinden 34 kişi ile yürütülmüştür. Öğrencilere uzman görüşüyle belirlenmiş 10 konu verilerek bu konular arasından seçtikleri bir konu ile öyküleyici metin yazmaları istenmiştir. Öğrencilere sunulan 10 konu Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan temalardan yola çıkarak belirlenmiştir. Araştırma verileri çözümlenerek tutarlılık yönünden puanlanmıştır. Puanlama sonucunda öğrencilerin öyküleyici anlatımlarındaki tutarlılık ortalamasının 5 üzerinden 3.13 olduğu tespit edilmiştir.

Metinlerde tutarlılıkla ilgili sorunlar incelendiğinde ise öğrencilerin anlatılarında “metinde daha önce söylenmesi gereken bir bilginin eksikliğinden kaynaklanan anlam karmaşası”, “olaylar arasındaki ilişkilerin yazarın zihninde var olmasına rağmen metne aktarılamaması”, “metinde olayların akışının birden değişmesi ve ani geçişler yapılması”, “metin birimleri arasında çelişkiler ve mantıksızlıklar bulunması”, “hikâyede birçok olayın üst üste ve çok kısa biçimde verilmesi, metnin bir filmin, romanın ya da masalın özeti hâlini alması”, “hikâyede bir odak noktasının bulunmaması”, “hikâyeye 3. şahıs ağzından anlatımla başlanıp 1. şahıs ağzından anlatımla devam edilmesi”, “hikâyede anlatılmaya başlanan fakat ilerlemeyen, yarım bırakılan olayların ve durumların bulunması”, “metnin farklı bölümlerinin tek paragraf hâlinde verilmesi” ve “hikâyeden ayrı açıklama ve öğütlere yer verilmesi” gibi sorunların olduğu tespit edilmiştir.

Temizkan (2011) tarafından yapılan çalışmada, yaratıcı yazma etkinliklerinin yükseköğretim öğrencilerinin öykü türünde metin yazma becerileri üzerindeki etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma ön test son test kontrol gruplu model kullanılarak Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği bölümü 1. sınıf öğrencilerinden seçilen 60 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırma 10 hafta boyunca devam etmiş ve bu süreçte deney grubunda yaratıcı yazma etkinlikleri kontrol grubunda ise geleneksel yazma etkinlikleri yapılmıştır. Süreç sonunda elde edilen veriler ölçeğe göre değerlendirilmiş ve sonuç olarak deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön test ve son testte aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın da deney grubu lehine olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çalışma sonunda yaratıcı yazma etkinliklerinin yazma becerisini geliştirmek için geleneksel yazma eğitiminden daha etkili olduğu ve yaratıcı yazma etkinliklerinin yazılan öykülerin içeriği, planlanması, karakterleri, zaman ve mekân unsurları açısından deney grubu lehine anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucu da elde edilmiştir.

Çelik (2012) tarafından yapılan çalışmada ise ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri, farklı değişkenler açısından değerlendirilmiştir. Araştırma ilköğretim seviyesindeki 420 öğrenci ile yürütülmüş, araştırma verileri bu öğrencilere yazdırılan bilgilendirici metinlerden elde edilmiştir. Öğrencilerin metin oluşturma süreçlerini kolaylaştırmak için onlara önceden belirlenen 5 konu sunulmuş ve bunlardan bir tanesini seçerek o konu hakkında yazmaları istenmiştir. Ayrıca çalışmada Kişisel Bilgi Formu kullanılarak öğrencilerin sosyoekonomik durumları belirlenmeye

çalışılmıştır. Alanında uzman 3 kişi tarafından incelenen araştırma verilerinden öğrencilerin yazılı anlatım becerileri ile cinsiyet, evlerinde kitaplık bulunup bulunmama, evinde kendisine ait odasının olup olmama durumu, günlük yazma alışkanlığı, okul öncesi eğitim alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermezken bu değişkenler ile baba ve annenin öğrenim durumu, sosyoekonomik durum, eve süreli yayın girme sıklığı, düzenli kitap okuma alışkanlığına sahip olup olmama durumları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Kılıç (2012) tarafından yapılan çalışmada ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin öyküleyici metin yazma düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma, sosyoekonomik düzeyi düşük, orta ve yüksek olan 5 ilköğretim okulunda öğrenim gören 150 7. sınıf öğrencisiyle yürütülmüştür. Öğrencilerin öyküleyici metin yazmadaki beceri düzeylerini belirlemek için onlara öyküleyici metin yazdırılmış ve elde edilen veriler, “Yazılı Anlatımı Değerlendirme Formu” ve “Hikâye Elementleri Değerlendirme Ölçeği”ne göre incelenmiştir. Değerlendirme sonucunda öğrencilerin öyküleyici metin yazma becerisinde istenen düzeye ulaşamadıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin yazılı anlatım becerileri ile cinsiyet, anne ve babanın eğitim düzeyi, ailenin sosyoekonomik düzeyi, eve süreli yayın alınması ve okul öncesi eğitim alma değişkenleri arasında ise anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Yaylacık (2014) tarafından yapılan çalışmada ise yine öğrencilerin öyküleyici metin yazma becerileri değerlendirilmiştir. Fakat bu çalışmanın örneklemini üstün yetenekli beşinci sınıf öğrencileri ile ortaokul 5. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma verileri, üstün yetenekli 5. sınıf öğrencileri ile ortaokul 5. sınıf öğrencilerinden alınan metinlerden elde edilmiştir. Üstün yetenekli öğrencilerin yazma becerileri; 8 metin birimini (ana karakter, mekân, zaman, başlatıcı olay, amaç, girişim, sonuç, tepki) değerlendirmek için kullanılan “Metin Birimleri Ölçeği”ne göre incelenmiştir. Ölçekteki her bir birim iki grup için de ayrı ayrı puanlanmış ve öğrencilerin yazma becerileri mukayeseli olarak tespit edilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda ise üstün yetenekli öğrencilerin “başlatıcı olay” ve “sonuç” biriminde, ortaokul öğrencilerinin ise “başlatıcı olay” ve “sonuç” biriminde diğer birimlere nazaran daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. Her iki grubun da “sonuç”ta başarılı olması durumundan ise öğrencilerin metne iyi bir şekilde başlayabilip sonuçlandırdıkları ama metni geliştirme aşamasında zorlandıkları sonucuna varılmıştır. İki gruptaki öğrencilerin de metin birimlerindeki başarı ortalamalarına bakıldığında

%67,2'lik ortalama ile üstün yetenekli öğrencilerin, %51,5'lik ortalama ile ortaokul öğrencilerinden daha başarılı oldukları ve sonuçlarda üstün yetenekli öğrenciler lehine anlamlı farklar olduğu tespit edilmiştir.

Karagöz ve Yücel (2018) tarafından yapılan çalışmada ise çocuk öyküleri kaleme alan Necati Güngör'ün *Papatya Gelin, Sevgili Öğretmenim, Sessiz Yürek, Anneme Bir Ev Alacağım, Bir Hikâye Yaz İçinde İnsan Olsun* kitaplarının başlangıç ve bitiş türlerini incelemek amaçlanmış, inceleme için A. Kıran ve Z. Kıran (2011) tarafından geliştirilen kategoriler kullanılmış, bulgular kategorisel analize göre çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda ise seçilen öykü kitaplarında en çok “durağan başlangıç”a, en az ise “geciktirici başlangıç”a yer verildiği; bitiş türlerinden ise en çok “mutlu son”; en az ise “devamı olanaklı son”a yer verildiği tespit edilmiştir.

Başkan (2019) tarafından yapılan çalışmada ise 7. sınıf öğrencilerinin öyküleyici metin yazma becerilerinin; cinsiyet, anne baba eğitim düzeyi, aylık ortalama gelir, kitap okuma sıklığı, okul öncesi eğitim alma, Türkçe ders notu değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırma, 515 7. sınıf öğrencisi ile yürütülmüş, elde edilen veriler, “Öyküleyici Metin Tamamlama Formu” ve “Öyküleyici Metin Puanlama Anahtarı” kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin öyküleyici metin yazma becerilerinin orta düzeyde olduğu ve öyküleyici metin yazma becerileri ile cinsiyet, anne baba eğitim durumu, kitap okuma sıklığı ve okul öncesi eğitim alma durumları arasında anlamlı farklar olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalara bakıldığında Temizkan (2011) ile Karagöz ve Yücel (2018) hariç diğer bütün çalışmaların, ortaokul kademesindeki öğrencilerle yapıldığı görülmektedir. Temizkan (2011)'nin yaptığı çalışmada katılımcılar üniversite 1. sınıf öğrencileridir. Karagöz ve Yücel (2018)'in yapmış olduğu çalışma ise çocuk kitaplarının incelenmesi üzerinedir. Coşkun (2005) ve Sallabaş (2008) tarafında yapılan çalışmalar; öğrencilerin yazdıkları öyküleyici metinleri, metin elementlerine göre değerlendirme noktasında benzerlik gösterirken; Yılmaz (2008), Çelik (2012), Kılıç (2012), Başkan (2019) tarafından yapılan çalışmalar ise öğrencilerin yazdıkları öyküleyici metinleri, cinsiyet, anne babanın öğrenim düzeyi, sosyoekonomik düzey, eve sürekli yayın alınması, okul öncesi eğitim alma, evde kitaplık ve kendine ait oda bulunması, kitap okuma alışkanlığı gibi değişkenler açısından değerlendirilmeleri noktasında benzerlik göstermektedir. Ayrıca Çeçen (2011)'in yapmış olduğu çalışma,

öğrencilere 10 konu verilip bunlar arasından birini seçerek yazma ve daha sonrasında bu yazılı metinleri tutarlılık açısından değerlendirme noktasında Coşkun (2005)'un çalışmasıyla benzerlik taşımaktadır.

Temizkan (2011) yapmış olduğu çalışmada, yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisine etkisini incelemesiyle, Yaylacık (2014) çalışmasında, hem üstün yetenekli öğrencilere yer vermesi hem de yazılan öyküleri metin birimlerine göre değerlendirmesiyle, Karagöz ve Yücel (2018) ise çocuk kitaplarının başlama ve bitirme türlerini incelemesi yönüyle diğer çalışmalardan farklıdır.

Yapılan bu çalışmalarda öğrencilerin yazdıkları öyküleyici metinler, bütüncül bir yaklaşımla incelenmiş aynı zamanda yaş ve sınıf düzeyi değişkenleri açısından değerlendirilmemiştir. Yapılan bu çalışmada ise öğrencilere tamamlanmamış bir öykü verilmiş ve öykü tamamlama süreçleri cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi değişkenleri açısından incelenmiştir. Bu çalışma, öğrencilerin tamamladıkları öyküye başlama ve öyküyü bitirme sürecinde hangi türleri kullandıkları ayrıca başlama sürecinde öykü unsurlarından hangisini tercih ettiklerini incelemesi yönüyle de diğer çalışmalardan farklıdır.

Bu çalışma, alan yazında yer alan çalışmalar içerisinde Karagöz ve Yücel (2018)'in yapmış olduğu çalışmayla, araştırma verilerini A. Kıran ve Z. Kıran (2011)'in kitabında yer alan bitiriş türlerine göre kategorize etmesi yönüyle benzerlik göstermektedir. Bu iki araştırmanın birbirinden ayrılan noktaları ise şu şekildedir: Bu çalışmada ortaokul, lise ve üniversite düzeyindeki öğrencilerin tamamladıkları öyküler incelenirken Karagöz ve Yücel (2018)'in çalışmasında Necati Güngör'ün çocuk kitapları, başlama ve bitirme türleri açısından incelenmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin öyküye başlama süreçleri, öykü unsurları ve öykü başlama şekilleri olarak kategorize edilip iki farklı açıdan değerlendirilirken Karagöz ve Yücel (2018)'in çalışmasında çocuk kitaplarının başlama şekilleri tek yönlü değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak öğrencilerin bir öyküyü tamamlarken yazdıkları ilk cümleden son cümleye kadar o süreçte neler yaptıkları ile cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi değişkenlerinin bu sürece nasıl bir etkisi olduğunu görmek amacıyla yapılan bu çalışmanın, alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama süreci ve verilerin analizi başlıkları yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Bu çalışma, farklı yaş grubu ve farklı sınıf düzeyindeki belirli sayıda kız ve erkek öğrencinin kendilerine verilen tamamlanmamış bir öyküye nasıl başladıkları ve nasıl sonlandırdıklarını analiz etme ve bu analiz sonuçlarını yorumlamaya dayanan bir çalışmadır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel araştırma deseni kullanılmıştır.

“Betimsel araştırmalarda mevcut bir durum söz konusu olduğu için hâli hazırda var olan durumlar, araştırmanın temel kaynağıdır. Betimsel araştırmalar, herhangi bir konuda betimsel bilgiler elde etmek, değişkenlerin betimsel istatistiklerini hesaplamak ve bireylerin var olan durumla ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla yapılır.” (Ocak, 2019, s. 74).

Bu araştırma da öğrencilerin öykü tamamlama süreçleriyle ilgili betimleme sunması ve kalabalık grupları ortaklaştırıp onların hâli hazırdaki durumları hakkında bilgi vermesinden dolayı betimsel bir araştırmadır.

Çalışma Grubu

Bu çalışma hepsi devlet okulu olmak üzere ortaokul düzeyinde öğrenim gören 5. sınıf öğrencilerinden 25, 8. sınıf öğrencilerinden 21 öğrenci; lise düzeyinde öğrenim gören 9. sınıf öğrencilerinden 23, 12. sınıf öğrencilerinden 21 öğrenci; üniversite kademesinde ise 1. sınıfta öğrenim gören 33, 4. sınıfta öğrenim gören 27 öğrenci olmak üzere 90’ı kız, 60’ı erkek toplam 150 öğrenciye ulaşılarak yapılmıştır. Çalışma, gerekli kurum izinleri alındıktan sonra öğrencilere bireysel olarak ulaşıp gönüllülük esasına bağlı kalınarak yürütülmüştür.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada öğrencilere aşağıdaki sonlandırılmamış öykü verilmiştir.

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler (www.denemebank.com.tr/Resimler/Belgeler/10Sinif_1ea537a0-2c4d-4572-bb01-a11ee5cf99e1.pdf).

Seçilen öykü her düzeyden öğrencinin tamamlayabilmesi için Millî Eğitim Bakanlığının hazırlamış olduğu Akademik ve Bilimsel Değerlendirme Hazırbulunuşluk Sınavı'nda yer alan bir sorudan alınmıştır. Bu öyküdeki kişi, yer, zaman, mekân, kişilerin özellikleri, öyküye başlama ve öyküyü bitirme şekilleri gibi referans ifadeler öğrencilere bırakılarak tamamlamaları istenmiştir. Kesitsel bir araştırma olması sebebiyle verilerin toplanması sürecinde öğrencilere bir ders saati verilmiş ve süre sonunda öğrencilerin tamamladıkları öyküler tek seferde toplanmıştır. Verilerin analizi için değerlendirme rubriği oluşturulmuş ve veriler bu rubrikte yer anılan kategorilere göre analiz edilmiştir (Bkz. Ek-2). Bu rubriğe göre öğrencilerin öyküye başlama şekilleri iki farklı açıdan incelenmiştir. Bunlar öyküye başlama unsurları ile öyküye başlama şekilleri şeklinde kategorize edilmiştir. Öyküye başlama unsurları zaman, mekân, olay ve kahramanla başlama şeklindedir. Öyküye başlama şekilleri ise dramatik başlangıç, durgun/durağan başlangıç, umutlu başlangıç ve belirsiz başlangıç şeklindedir. Öyküyü bitiriş şekilleri ise başlangıç durumuna dönüş, mutlu son, umutsuz acıklı son, acıklı ama umutlu son, devamı olanaklı son ve düşündürücü son şeklindedir. Öğrencilerin öykü bitiriş şekilleri, A. Kıran ve Z. Kıran (2011) tarafından yazılan “Yazınsal Okuma Süreçleri” kitabındaki ilkeler doğrultusunda incelenmiş ve gruplandırılmıştır. Öyküye başlama unsurları ve türleri adı geçen kitapta araştırmadaki verilere uygun ve bütüncül bir şekilde tasnif edilmediği için yeni yöntem denemesiyle tasnif edilerek tanımlanmıştır.

Toplam 150 öğrenciden veriler toplanarak bu veriler öyküye başlama unsurları, öyküye başlama şekilleri ve öykü bitiriş şekillerine göre gruplandırılmıştır.

Öyküye başlama unsurları şu şekildedir:

1. Olayla Başlama

Bu unsurda birey öyküye hareket bildiren bir durumla başlar.

2. Zamanla Başlama

Birey öyküye zaman anlatan bir kavramla giriş yapar. Hava aniden kararır, güneş batıya meyleder gibi ifadeler yer alır.

3. Mekânla Başlama

Bu unsurda birey öyküsüne ya bir mekânın içinde ya da ulaşmak istediği mekânı betimleyerek başlar.

4. Kahramanla Başlama

Birey öyküye başladığı anda tanıdık ya da tanıdık olmayan bir karakterle karşılaşır.

Öyküye başlama şekilleri şu şekildedir:

1. Dramatik Başlangıç

Bu başlama türünde birey öyküsüne olayları dramatize ederek başlar ancak okur, dramatik başlayan bu öykünün sonunu az çok tahmin edebilir.

2. Durgun/Durağan Başlangıç

Birey bu başlangıç türünde öyküsüne iyi ya da kötü sürpriz hiçbir duruma yer vermeden tek bir çizgide başlar.

3. Umutlu Başlangıç

Bu başlangıç türünde öyküyü okumaya başlayan kişinin içinde öykünün sonuna dair bir umut belirir.

4. Belirsiz Başlangıç

Bu başlama türünde birey öyküsüne sürpriz olaylarla başlar bu sebeple öyküyü okumaya başlayan kişi öykünün sonuna dair bir tahmin yürütemez. Öyküde sonuca dair bir belirsizlik hâkimdir.

Öyküyü bitiriş şekilleri ise şu şekildedir:

1. Başlangıç Durumuna Dönüş

Bu bitiş türünde benöyküsel anlatıcı, anlatının sonunda başladığı noktaya geri döner.

2. Mutlu Son

Birçok romanda ve halk masalında görülür. Anlatı her şeyin istenilen şekilde olmasıyla bitirilir.

3. Umutsuz Acıklı Son

Başkahraman yenilir ya da ölür. Her zaman iyiler kazanmaz. Anlatı acıklı bir biçimde sona erer.

4. Acıklı Ama Umutlu Son

Anlatıda olaylar çok çetrefilli gelişse de sonunda bir umut belirir.

5. Devamı Olanaklı Son

Yaşamın devam ettiği anımsatılır. Benöyküsel anlatıcı olayların sonunda yeni bir yaşama başlamayı ümit eder.

6. Düşündürücü Son

Tıpkı *La Fontaine*'nin masallarında olduğu gibi anlatıcı, öyküden bir düşünce biçimi, bir ders çıkarır (A. Kıran ve Z. Kıran, 2011, s. 93-94).

Çalışma sonucunda elde edilen verilerin analizi sürecinde A. Kıran ve Z. Kıran (2011) tarafından yazılan “Yazınsal Okuma Süreçleri” kitabında yer alan öykü başlama ve bitirme türlerinin kullanılması planlanmıştır. Ancak adı geçen kitapta yer alan başlama türleri, araştırma verilerine uygun şekilde tasnif edilmediği için veriler, yeni kategoriler oluşturularak analiz edilmiştir. Bu sebeple çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz ve içerik analizi modelleri birlikte kullanılmıştır.

Verilerin analizi sürecinin ilk aşamasında betimsel analiz modeli kullanılmıştır. Betimsel analiz; nitel araştırma yöntemlerinden biri olup elde edilen verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre sınıflandırılması, özetlenmesi ve yorumlanmasına dayanan bir modeldir. Bulgular arasında neden sonuç ilişkisinin kurulduğu bu modelde gerektiğinde olgular arasında karşılaştırmalar da yapılır (Yıldırım ve Şimsek, 2008; akt. Karataş, 2015, s. 73). Betimsel analiz dört aşamada gerçekleştirilir: Analizin ilk aşamasında verilerin hangi temalar altında düzenleneceği ve sunulacağını belirlemek için araştırma soruları, kavramsal çerçeve ya da görüşme ve/veya gözlemde yer alan boyutlara göre bir çerçeve oluşturulur. İkinci aşamada veriler, oluşturulan çerçeveye göre incelenerek düzenlenir. Üçüncü aşamada düzenlenen veriler gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenerek tanımlanır. Son aşamada ise tanımlanan bulgular açıklanır, ilişkilendirilir ve yorumlanır (Karataş, 2015). Bu çalışmada da öğrencilerin tamamladıkları öykülerde hangi bitirme şekillerini tercih ettikleri, A. Kıran ve Z. Kıran (2011)’a ait “Yazınsal Okuma Süreçleri” kitabında yer alan ve altı kategoriden oluşan öykü bitiriş türlerine göre sınıflandırılıp analiz edilmiştir.

Verilerin analizi sürecinin ikinci aşamasında ise içerik analizi modeli kullanılmıştır. İçerik analizi; toplanan verileri açıklamaya yardımcı olacak kavramlara ve ilişkilere ulaşmak amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Bu model, betimsel analizle özetlenen ve yorumlanan verilerin, daha derinlemesine bir işleme tabi tutulması ve yeni kavramların keşfedilmesi süreçlerini içermektedir. İçerik analizinde birbirine benzeyen veriler, belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilir ve bunlar okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlenerek yorumlanır. İçerik analizi modeli de betimsel analiz modeli gibi dört aşamada gerçekleştirilir. Analizin ilk aşaması araştırmacının, elde ettiği verileri inceleyerek anlamlı bölümlere ayırdığı ve bu bölümlerin ne anlam ifade ettiğini bulmaya çalıştığı aşamadır. Kendi içinde anlamlı olan bu bölümler araştırmacı tarafından kodlanarak temalaştırma aşaması için hazır hâle getirilir. Analizin ikinci aşamasında, kodlanan verileri genel olarak açıklayabilecek ve kodları belirli kategoriler altında toplayabilecek temalar bulunur. Temaların belirlenmesi sürecinde önce kodlar incelenir daha sonra bu kodların benzer ve farklı yönleri tespit edilir. Bu işlem bir anlamda tematik kodlamadır. Tematik kodlama için birbiriyle ilişkili olan kodları bir araya toplayabilecek türden temalar belirlenmelidir. Tematik kodlama yapılırken dikkat edilmesi gereken iki ilke vardır: Birincisi temalar altında yer alan verilerin iç tutarlılığı, ikincisi ise ortaya çıkan temalar birbirinden farklı olsa da bu temaların kendi aralarında anlamlı bir bütün oluşturma gerekliliği yani dış tutarlılıktır. Üçüncü aşamada elde edilen verileri tanımlayıp yorumlayabilmek için verilerin düzenlenebileceği bir sistem oluşturulur. Bu aşamada araştırmacı kendi yorumlarına yer vermeden yalnızca işlenen verileri okuyucuya, onun anlayabileceği bir dille sunar. Analizin son aşamasında ise araştırmacı topladığı verileri anlamlandırır, bulgular arası ilişkileri açıklar, neden sonuç ilişki kurar ve elde edilen sonuçların önemine ilişkin açıklamalar yapar (Yıldırım ve Şimşek, 2008; akt. Karataş, 2015, s. 74-76).

Bu çalışmada ise öğrencilerin tamamlanmamış öyküye başlama süreçleri kendi içinde başlama unsurları (zaman, mekân, kahraman ve olay) ve başlama türleri (dramatik, durgun/durağan, umutlu ve belirsiz) olmak üzere iki aşamalı olarak analiz edilmiştir. Ancak bu unsur ve süreçler bahsi geçen “Yazınsal Okuma Süreçleri” kitabında, araştırma verilerine uygun bir şekilde kategorize edilmediği için başlama unsurları ile başlama türleri yeniden kategorize edilmiş ve araştırma verileri bu kategorilere göre tasnif edilmiştir.

Betimsel analiz ve içerik analizi olmak üzere yapılan iki analiz sonucunda elde edilen verilerin; cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlılık düzeyine bakılmıştır. Verilerin analizi iki araştırmacı uzman eşliğinde yapılmış olup elde edilen verilerin, öykü tamamlama süreciyle uygun olup olmadığı kontrol edilmiştir. Son aşamada elde edilen veriler, bulgular başlığı altında tablolandırılmış ve neden sonuç ilişkisi kurularak yorumlanmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR

Bu çalışmada ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin tamamlanmamış bir öyküye başlama ve öyküyü bitirme şekilleri incelenmiştir. Bu inceleme 150 öğrenci ile yapılmış; yaş, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerinin, öğrencilerin öyküye başlama ve öyküyü tamamlama süreçleri üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğu ki-kare analizi ile çözümlenmiş, tablolar hâlinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Tablo 1. Cinsiyet ve Öykü Unsurları ile Başlama Şekilleri

	O.B	Z.B	M.B	K.B	Toplam
Kız	31	26	20	13	90
Erkek	28	19	6	7	60
Toplam	59	45	26	20	150

Tablo 2. Cinsiyet ve Öykü Unsurları ile Başlama Ki-kare Analiz Sonuçları

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4.771a	3	.189
Likelihood Ratio	4.986	3	.173
Linear-by-Linear Association	2.932	1	.087
N of Valid Cases	150		

Ki-kare analizi sonuçlarına göre Tablo 1'e bakıldığında kız ve erkek öğrencilerin, öykü tamamlamaya başlarken öykü unsurlarından en fazla olayla başlamayı tercih ettikleri görülmektedir. Cinsiyete göre en çok tercih edilen unsur paralellik gösterse de Tablo 2'ye bakıldığında cinsiyet değişkeni ile öykü unsurlarıyla başlama arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (Sig.= .189, $p > 0.05$).

Tablo 3. Cinsiyet ve Öykü Başlama Şekilleri

	Dra.B	Dur.B	U.B	B.B	Toplam
Kız	20	18	24	28	90
Erkek	22	16	8	14	60
Toplam	42	24	32	42	150

Tablo 4. Cinsiyet ve Öykü Başlama Şekilleri Ki-kare Analiz Sonuçları

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.166a	3	.067
Likelihood Ratio	7.301	3	.063
Linear-by-Linear Association	4.902	1	.027
N of Valid Cases	150		

Ki-kare analizi sonuçlarına göre Tablo 3'e bakıldığında öykü tamamlamaya başlarken kız öğrencilerin öykü başlama şekillerinden en çok belirsiz başlangıcı tercih ettikleri, erkek öğrencilerin ise en çok dramatik başlangıcı tercih ettikleri görülmektedir. Tablo 4'e bakıldığında ise cinsiyet değişkeni ile öykü başlama şekilleri arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (Sig.=0.67, $p>0.05$).

Tablo 5. Cinsiyet ve Öykü Bitiriş Şekilleri

	B.D.D	M.S	U.A.S	A.U.S	D.O.S	D.S	Toplam
Kız	3	21	4	40	15	7	90
Erkek	1	11	14	21	6	7	60
Toplam	4	32	18	61	21	14	150

Tablo 6. Cinsiyet ve Öykü Bitiriş Şekilleri Ki-kare Analiz Sonuçları

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14.016a	5	.016
Likelihood Ratio	14.070	5	.015
Linear-by-Linear Association	.017	1	.897
N of Valid Cases	150		

Ki-kare analizi sonuçlarına göre Tablo 5'e bakıldığında kız ve erkek öğrencilerin öykü bitiriş şekillerinde en çok acıklı ama umutlu sonucu tercih ettikleri görülmektedir. Tablo 6'ya bakıldığında da cinsiyet değişkeni ile öykü bitiriş şekilleri arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir (Sig=.016, $p<0.05$).

Tablo 7. Yaş ve Öykü Unsurları ile Başlama Şekilleri

	O.B	Z.B	M.B	K.B	Toplam
9-14	17	14	8	6	45
15-18	13	19	10	3	45
18-25	29	22	8	11	60
Toplam	59	45	26	20	150

Tablo 8. Yaş ve Öykü Unsurları ile Başlama Ki-kare Analiz Sonuçları

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.575a	6	.102
Likelihood Ratio	10.852	6	.093
Linear-by-Linear Association	.064	1	.801
N of Valid Cases	150		

Ki-kare analizi sonuçlarına göre Tablo 7'ye bakıldığında 9-14 ve 18-25 yaş aralığındaki öğrencilerin, öykü tamamlamaya başlarken öykü unsurlarından en fazla olayla başlamayı tercih ettikleri görülürken 15-18 yaş aralığındaki öğrencilerin en fazla zamanla başlamayı tercih ettikleri görülmektedir. Tablo 8'e bakıldığında yaş değişkeni ile öykü unsurlarıyla başlama arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (Sig.= .102, $p > 0.05$).

Tablo 9. Yaş ve Öykü Başlama Şekilleri

	Dra.B	Dur.B	U.B	B.B	Toplam
9-14	16	11	7	11	45
15-18	14	7	9	15	45
18-25	12	16	16	16	60
Toplam	42	34	32	42	150

Tablo 10. Yaş ve Öykü Başlama Şekilleri Ki-kare Analiz Sonuçları

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.175a	6	.404
Likelihood Ratio	6.349	6	.385
Linear-by-Linear Association	1.705	1	.192
N of Valid Cases	150		

Ki-kare analizi sonuçlarına göre Tablo 9'a bakıldığında 9-14 yaş aralığındaki öğrencilerin, öykü başlama şekillerinden en çok dramatik başlangıcı, 15-18 yaş aralığındaki öğrencilerin en çok belirsiz başlangıcı tercih ettikleri görülmüş, 18-25 yaş aralığındaki öğrencilerin en çok hangi başlama şeklini tercih ettiklerine bakıldığında ise durgun/durağan, umutlu ve belirsiz başlangıçta bir eşitlik olduğu görülmektedir. Tablo 10'a bakıldığında yaş değişkeni ile öykü başlama şekilleri arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (Sig.= .404, $p > 0.05$).

Tablo 11. Yaş ve Öykü Bitiriş Şekilleri

	B.D.D	M.S	U.A.S	A.U.S	D.O.S	D.S	Toplam
9-14	1	11	3	24	2	4	45
15-18	0	9	8	16	8	4	45
18-25	3	12	7	21	11	6	60
Toplam	4	32	18	61	21	14	150

Tablo 12. Yaş ve Öykü Bitiriş Şekilleri Ki-kare Analiz Sonuçları

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.858a	10	.295
Likelihood Ratio	13.686	10	.188
Linear-by-Linear Association	.177	1	.674
N of Valid Cases	150		

Ki-kare analizi sonuçlarına göre Tablo 11'e bakıldığında 9-14, 15-18, 18-25 olmak üzere üç yaş aralığındaki bütün öğrencilerin, öykü bitiriş şekillerinden en çok acıklı ama umutlu sonu tercih ettikleri görülmektedir. Tablo 12'ye bakıldığında ise yaş değişkeni ile öykü bitiriş şekilleri arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (Sig.= .295, $p > 0.05$).

Tablo 13. Sınıf Düzeyi ve Öykü Unsurları ile Başlama

	O.B	Z.B	M.B	K.B	Toplam
5.Sınıf	11	5	7	2	25
8.Sınıf	7	9	1	4	21
9.Sınıf	8	10	4	1	23
12.Sınıf	4	9	6	2	21
Üni. 1.Sınıf	16	6	5	6	33
Üni. 4.Sınıf	13	6	3	5	27
Toplam	59	45	26	20	150

Tablo 14. Sınıf Düzeyi ve Öykü Unsurları ile Başlama Ki-kare Analiz Sonuçları

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	20.081a	15	.169
Likelihood Ratio	21.299	15	.128
Linear-by-Linear Association	.004	1	.948
N of Valid Cases	150		

Ki-kare analizi sonuçlarına göre Tablo 14'e bakıldığında 5. sınıf, üniversite 1. sınıf ve üniversite 4. sınıf düzeyindeki öğrencilerin öykü tamamlamaya başlarken en çok olayla başlamayı tercih ettiği; 8. sınıf, 9. sınıf, 12. sınıf öğrencilerinin ise en çok

zamanla başlamayı tercih ettiği görülmektedir. Tablo 14'e bakıldığında ise sınıf düzeyi değişkeni ile öykü unsurları ile başlama arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (Sig.=.169, $p>0.05$).

Tablo 15. Sınıf Düzeyi ve Öykü Başlama Şekilleri

	Dra.B	Dur.B	U.B	B.B	Toplam
5.Sınıf	8	6	4	7	25
8.Sınıf	8	5	3	5	21
9.Sınıf	8	3	3	9	23
12.Sınıf	6	4	6	5	21
Üni. 1.Sınıf	8	8	11	6	33
Üni. 4.Sınıf	4	8	5	10	27
Toplam	42	34	32	42	150

Tablo 16. Sınıf Düzeyi ve Öykü Başlama Şekilleri Ki-kare Analiz Sonuçları

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12.448a	15	.645
Likelihood Ratio	12.654	15	.629
Linear-by-Linear Association	1.451	1	.228
N of Valid Cases	150		

Ki-kare analizi sonuçlarına göre Tablo 15'e bakıldığında tamamlanmamış öyküye başlarken 5. ve 8. sınıf öğrencilerinin en çok dramatik başlangıcı; 9. ve üniversite 4. sınıf öğrencilerinin en çok belirsiz başlangıcı, 12. sınıf öğrencilerinin en çok dramatik ve umutlu başlangıcı, üniversite 1. sınıf öğrencilerinin umutlu başlangıcı tercih ettiği görülmektedir. Tablo 16'ya bakıldığında ise sınıf düzeyi değişkeni ile öykü başlama şekilleri arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (Sig.=.645, $p>0.05$).

Tablo 17. Sınıf Düzeyi ve Öykü Bitiriş Şekilleri

	B.D.D	M.S	U.A.S	A.U.S	D.O.S	D.S	Toplam
5.Sınıf	0	8	3	12	0	2	25
8.Sınıf	1	3	1	12	2	2	21
9.Sınıf	0	5	4	9	1	4	23
12.Sınıf	0	4	3	7	7	0	21
Üni. 1.Sınıf	1	8	5	9	4	6	33
Üni. 4.Sınıf	2	4	2	12	7	0	27
Toplam	4	32	18	61	21	14	150

Tablo 18. Sınıf Düzeyi ve Öykü Bitiriş Şekilleri Ki-kare Analiz Sonuçları

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	35.570a	25	.078
Likelihood Ratio	42.352	25	.016
Linear-by-Linear Association	.346	1	.556
N of Valid Cases	150		

Ki-kare analizi sonuçlarına göre Tablo 17'ye bakıldığında 12. sınıf hariç bütün sınıf düzeylerinin öykü bitiriş türlerinden en çok acıklı ama umutlu sonu tercih ettiği görülmektedir. 12. sınıf öğrencilerinin ise acıklı ama umutlu son ve devamı olanaklı sonu tercih etme oranlarında eşitlik olduğu görülmektedir. Tablo 18'e bakıldığında sınıf düzeyi değişkeni ile öykü bitiriş türleri arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (Sig.=.078, $p>0.05$).

Öğrencilerin öykü tamamlama süreçlerinde cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyleri değişkenlerine göre en çok tercih ettikleri öykü unsurları, başlama ve bitirme şekillerinin yer aldığı kâğıt örnekleri aşağıda verilmiştir.

Örnek 1. Umutlu Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş (Ö81)

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırıl şırıl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmışti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Mideletne bir kaa şey girdiği se dinlendikleri için yolu hızlı bir şekilde bitirmişlerdi. Köye vardıklarında aileleri ve bütün akrabaları onları köy meydanında karşıladılar. Onların gelişigle bütün köy bayram etmişti. Çünkü onlar karşı köyü işgal eden düşmanların ilerlemelerini durdurdularını ve memleketteki işgal güçlerinin yavaş yavaş geri çekildiği müjdesini vermişlerdi. Onca yoksulluğa, sefalete rağmen kurtarmışlardı memleketlerini. Savaşacak güçleri olmamasına, erzakları, mühimmatları olmamasına karşı bileklerinde ki inanç gücü ve kalplerindeki vatan sevgisi galip gelmişti.

→ acıklı ama umutlu son

→ mekânla umutlu başlangıç

Örnek 2. Olay Unsuruyla Durgun / Durağan Başlangıç (Ö115)

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler. Yol, gözlerinde büyüyordu. O kadar yorulmuşlardı ki küçük adımlarla ilerliyorlardı. Yeterince dinlenemediklerini düşünürlerdi. Fakat alumsuz düşüncelere daldukça bir yere varamıyorlardı. Yollarını unuttular. Yolculuklarını eğlenceli hale getirirlerse zaman nasıl geçtiğini anlamadan köye varacaklardı. Yürüdükleri yerde olan meyve ağaçlarından meyve topladılar ve onları göcülük boyunca yediler. Bu meyveler sayesinde de biraz da olsa karınlarını doyurmuşlardı. Yolda olan küçük odunları da topladılar ve bir ateş yaktilar. Hava kararmıştı. Yola devam edemediler. Yola koyulmak için güneşin doğmasını bekleyeceklerdi. Atesin üzerinde akladıkları biraçıkım hayvanları pisirip yediler. Daha sonra da bir güzel uyudular. Sabah olduğunda hepsi birlikte tekrar yola koyuldular. Köye az bir yolları kalmıştı. Yolda ilerlerken bir adamla karşılaştılar ve onunla sohbet ettiler. Çok susamışlardı, adam onlara su ve biraz da yiyecek verdi. Yollarına devam ettiler. Köyleri artık görünüyordu. Büyük bir mutluluk ve heyecanla yürüdüler. Şancılar söyleyecek yola devam ettiler. Köyüne varacaklarında da bir güzel yemek yediler ve uyudular.

→ mutlu son

→ Olayla durgun başlangıç *

Örnek 3. Olay Unsuruyla Belirsiz Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş (Ö78)

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

olayla
belirsiz
başlangıç

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Köye hızla varduktan sonra yarı yolda yürümek yola koyulmaları gerektiği bir anda akillarında canlanıyordu. Minos Odiseya hakkında o harikayı bizim karanlığa gerektirir dedi. Karınlarını bir çömeninin sıcaklığıyla doyurduktan sonra sabah erkenden uyanın ey Nefer Krollığına Savaşçı olmak istiyen karılar herkes toplamış Minos ve Odiseya harikalarıyla katabolığın ansana geçtiler. Boris Minosla dönerek Sen bir kadının ejderhaya öldürme eline altından başka bir şey geameyecek üstelik bir da Cadısı istesen altını bir parmağı şipriktirerek oluşturursun. Minos macera anıyrum üstelik o yirtici. İnkutucu dağlarda bir büyük siyah koruyabilir. aslında Minosun amacı kanamen farkındı. Boris pekala hadi yola koyulalım dedi. yavaş yavaş gitsede en sonunda ejderhanın olduğu dağı gördüler bir ateş yuvarı yuvarı gecek bir da gecirelim dedi Odiseya bir canlıyı bulayıp atıştı. pırıl pırıl yediiken sonra Saki ya estik edinirken ondan Galilerden ses geldi: Nöbütlerinizle aliliğe giden yarıncı takımından Osho bir daha geri dönmedi. Saatler sonra Paracatın cesedinin başında bir yaratık duruyordu Odiseya kılıcını çıkartarak yaratığa meydan okudu yaratık penceresiyle Odiseyanın yüzüne çirdi Odiseya yaratığın kolbina kılıcı Saktı yaratık orda ölüverdi. Yola kola kısıtla devam edilen takım üst dağ geameri için eski puslu bir köprüden geameri Zorundaydılar fakat kimse burdan geçmeye inenmiyordu. minos ve Odiseya ilerlerken minos büyük yaptı fakat o da ne minosun büyük bu dağda eteki dağdı. ilaleyip geciken tahta köprü geçirmeye başladı. Boris üzgin sulara düştü. Arkasından üziken minos ve Odiseya dağ vardılar ejderhaya kılıcı çeken Odiseya minos dur! dedi: ejderhanın kalbini sömen gerek ki güzelliğin ebedi olsun ordan Boris çıkararak bir anda ejderhaya denüştü bu benim eşim Khib

bu yumurtadaki ufaklık yolumuz. Fakat Nefer Krallığı bir dağın uğruna ejderhanın zararı olduğunu derinden için ödel uygular bende gözü aç olan insana topladım. Beni anlamlarını istedim. Lütfen kimseye zararımız yok köye de inmeyi dedi. Biten takım ağlarken gözlele Barışa bakıp gülmüşler. Mutlu Son

→ Acıklı ama umutlu son

Örnek 4. Olay Unsuruyla Dramatik Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş (Ö103)

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

olayla
dramatik
başlangıç

Sabaktan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmışti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Tam o sırada onaylamadıkları, tüm hükümlerine kadar isleyen şiddetli bir ses duydular. Bu ses yaklaşan karantı topluluğunun görüntü olarak netleşmesiyle tanımlandı. Evet hele yaklaşan, bir köpek sürüsü. Her ikisinde dona kalmıştı. En çok'ta Derin, koşmıyor, yardım istemiyor, sadece izliyordu. Sanki teslim olmuştu. Son bir homle ile kurtuldu. Uyandı.

- Ah kızım sana kaç kez yumudan yarım saat önce zih-nini doldurma dedim. Bu seferde yumudan önce ne izledin?

- Beni anlamıyorsun anne! İzlediklerimle alakası olduğunu düşünmüyorum. Hem bak kan ter içinde kalmışım. Karabasan gibi bir şeydi, beni teselli edeceğin yerde yaptığın tek şey kendini haklı çıkarmak.

- Kızım bu sitemi bir anda psikolojik Danışman Çiçek hanımın aklında karmasa düştü. Okullarda, kurum-kuruluşlarda, toplantı vesile yerlerde birçok kişiyi bilgilendirirken iletişim üzerine, kendisinin bu bilgileri uygulayamadığını düşünüyordu.

- Anne!

Sadece batıyordu Çiçek hanım. Evet bas bas bağırışım empatik yaklaşımla. Deder bir yaklaşımla. Saa ardi ettim diye düşünüyordu. Sargusu bittince:

- Gördüğün rüya seni korkutmuş ve bir daha uyuduğunda aynı şekilde kareleceğinden endişeleniyorsun. Ve benim seni anlamadığımı düşünüyorsun ve sinirleniyorsun.

- Derin ilk defa anlattığına almanın verdiği mutluluk ve heyecanla atıldı: Evet!

- Çiçek hanım düşünme adamıştı. Teorik yapıyoruz. Bilik-lemize, hayat sağasında yaşam bulmalı, aksi taktirde anlamını bulamayan bilgi kirliliği.

Anlatıldığını anlayan ve anladığını düşünen Çiçek hanım ve Derin arasında olumlu bir iletişim sağlandı. Derin Çiçek hanımın yararlarına dikkat etti ve gereketleri de yumudan önce yani yarım saat önce sosyal med-ya da sezinmeyi bırakıp zihin karmasası yaşamadan ykaya daldı. Ve mutlu bir şekilde uyandı.

Derin de bu olaydan kendince bir sonuç çıkardı: Bana söylenileni dikkate almalı. En ufak bir yaklaşımla. Ego anımı dinleseydim, birçok kötü rüyaya maruz kalmazdım.

→ Acıklı ama umutlu son

Örnek 5. Zaman Unsuruyla Dramatik Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş (Ö36)

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Zamana
dramatik
başlangıç

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmışti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler. Daha yolum yarısındaydılar. Karanlık çökmüştü. Hiçbir ışık yoktu. Yolları yoktu. Yabdan gittikleri için amanın derinliklerine daldılar. Etraftan kurt sesleri geliyordu. Köye böyle gidemeyceklerini anladılar ve bir mağra bulup oraya sığındılar. Biraz sonra kısa süreliğine de olsa yağmur yağdı. Ateş yakamadılar ne ısınacak bir ateşleri vardı ne de bir yiyecekleri yemek. Gecesiakte içinde uykuya daldılar. Daha sonra uyandıklarında sabah olmuştu. Bir kurti amana doğru gidip yemek bulmaya gittiler. Gelirdiklerinde ellerinde bes, on tane meyve vardı. Meyveleri yedikten sonra yola koyuldular. Karanlıkta yollarını, kaybettiler için daha fazla yol yürümek zorunda kaldılar ve sonunda köylerine gitmeyi başardılar.

→ acıklı ama umutlu son

Örnek 6. Zaman Unsuruyla Belirsiz Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş (Ö35)

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Zamana
belirsiz
başlangıç

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmışti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler. Köyün yolu epey uzundu. Köye giderken havanın karardığını gördüler ve yola ertesi gün devam etmeleri gerektiğini düşünüp o gece orada yunmaya karar verdiler. Ama o sırada bir kurt ulması duydular. Kurt sesi daha da yakından gelmeye başlayınca korktular ve meşalelerini yakıp yollarına devam ettiler. Meşaleler kısa sürede söndü ve artık zifiri karanlığın içinde karyıldılar. Kol kol girip yollarına devam ettiler. Karye gittiklerini bile bilmadan dimdiye gidiyorlardı. Yol çok kötü, hava çok soğuktu. Tır tır titriyorlardı. Bir anda önlerine bir şey çıktı. Karanlıktan ne olduğu pek anlaşılmıyordu ama yine de tahminleri tabiri vardı. Bunun bir kurt olduğunu düşünüyorlardı ve bu bir kurttu zaten. Korkudan ölüyorlardı ve arkalarına bile bakmadan gışık gışık kaçıyorlardı. Onlar koşuyordu kurt da peşlerinden geliyordu. Korktan biri köyün yolunu gördü ve diğerini peşinden sürükleyip patika yoldan köye indiler. Köye vardıklarında arkalarında kurt yoktu ve bir ah çekip bu macerayı burada sonlandırdılar.

→ acıklı ama umutlu son

Örnek 7. Zaman Unsuruyla Belirsiz Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş
(Ö40)

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

zamanla
belirsiz
başlangıç
*

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler. Artık bir zaman sonra karanlık sökmeye yavaş yavaş başlamıştı. Onların gidecekleri yol daha epay vardı. Karanlık iyice bastırmaya başlamış, etraftan çıkan kurt sesleri onları ürktirmeye yetmişti. Ha bide ayak seslerinde karışmıştı. Daha sonra çocuklar korkudan bir ağaca sıkıp bir süre beklemeye başladılar. Onlar bekledikçe karanlıkta daha koyu renk almaya başlamıştı. Ve aralarında kararlaştırarak yola devam etmeleri gerektiğini anlamışlar. Ağaçtan inmeye çalışmışlar ama ağacın o kadar yüksekmiş ki ağaçtan aşağıya inememişler. Ve ağacın üzerinde sabahlamaya karar vermişler. Sabah olunca ağaçtan inceklerini gündüz gözüyle daha iyi olacağını düşünmüşler. Onlar ağacın üzerinde uyuya kalmış. Sabaha doğru ikisi de uyumuşlar. Ağaçtan nasıl inceklerini tartışırken birinin altına yanında bir halat olduğu altına gelmiş. Ve halatı ağaca bağlamak üzere işe koyulmuşlar. Halatı bağladıktan sonra ağaçtan teker teker inmişler. Daha sonra köylerinin yolunu tutmuşlar. Ve sonunda köylerine büyük bir mutlulukla ama biraz yağmur halde dönmüşler.

→ acıklı ama umutlu son

Örnek 8. Olay Unsuruyla Belirsiz Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş
(Ö107)

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

olayla
belirsiz
başlangıç
*

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Açlık, susuzluk, yorgunluk, ve susuzluklarını giderip yorgunluklarını da üzerlerinden biraz da olsa atmış oldukları için daha hali bir şekilde yürümeye başladılar. Dopo bu icentisinde birbir cesit hayvanı, unsuru olgünüstürlüğe barındırıyor. Ne zaman, nerede, neyle konuşulacak, neyle asla bilemezsiniz. Bütün iki arkadaşta bir yandan sohbet ederken bir yandan bir an evvel köye varabilmek için hızlı hızlı yürüyorlardı. Tabii ki az sonra olacaklardan habersizdiler.

Bu iki arkadaş yürümeye devam ederken birden derinden gelen bir ses duydular önce onları veremediler içtekle adınlarla sesini geldikçe yavaşça değişim ilerlediler. Aman yavrular oda ne! yerde el yavaş kenar içinde yatan bir kadın ve kucagında yarı doğmuş bir bebek. Belliki kadın orada doğmuştu. Ama nereden gelmişti, orada ne işi vardı bilinmez. Bütün iki arkadaş sözünüledir. biraz da üzerlerinden attıkları sonra hemen kadının yardımına koştular.

— Bacım nen var? buradada napiyorsun? tarasında bir yandan sorub sorub bir yandan kadını sırtlayıp köye doğru teler yol aldılar. Köye vardıklarında hava iyice kararmıştı. Kadını ve çocuğu köyün ebesi Sati'ye götürdüler. Ebe hemen kadını ve çocuğu senelerdir kullandığı kendi yöntemleriyle tedavi etti. Şafak sökerken kadın gözlerini açtı ve ötek gözlerle etrafına bakındı Sati'ye. — Nasılsın kadın? Neler oldu anlat bakayım diye sordu.

Kadın basından geçen bir anlatıya başladı. Nefer bu ka-
dının kocası ayyosun biriyim, sürekli iker, orada burada ho-
vardalık eders, hergün kendisini dövmüş. Kadın da napsın 25-
nın terisini kendisi elip biçmeye çalışıp, ruken, elde et-
meye çalışmış fukara.

Öğün yine sığana kadar içmiş ve gelip öksresine dönüp
kadını. Kadın da elinden zor kurtulup oralara kadar kaçmış
ve orada erken doğum geçirmiştir.

Öğünden sonra köylüler kadını, kendilerinden biri bitip, koru-
yup kollamışlar. Bebeği de kendi çocuklarından ayırmamışlar
Kadın da bebeği ile birlikte Sati Trahin evinde mutlu, hu-
surlu bir şekilde yaşamaya devam etmiş.

İste böylece hayat uyarının kenarında olan bir kızı, azap-
ya itip yok etmekte sizin elinizdedir. Kendinize gelip, dipten
kurtarıp, var etmekte.

→ acıklı ama umutlu son

Örnek 9. Kahraman Unsuruyla Dramatik Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiş (Ö122)

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meylenmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Köye giderlerken yolda bir topluluğa rastladılar. Yürürde korku ifadesi bulunan kadın yollarına yaklaştı. 10 tane eskiyinin evlerini yağmalayıp soyduklarını söyledi. Köy ahali neye uğradığını bilmiyordu. Çoluk çocuk saskına dönmüşlerdi. Kimisi ağlıyor kimisi tepki bile veremiyordu. Topluluktan bir ses yükseldi Jandarmaya haber verelim köylülerde böyle onaylodular. Hava karamıştı. Yol almaya devam ediyorlardı. Köylere ulaşmalarına az kalmıştı. Gördükleri manzaraya yabancı değillerdi. Eskiyaclar onların köylerine de uğramıştı.

Jandarmalar güvenlik tedbirlerini almıştı. İçlerinden küçük bir çocuk yollarına yaklaşıyor. Ben içlerinden bir tanesinin yüzünü hatırlıyorum dedi. Jandarmaya her ne biliyorsa anlattı. Jandarmada çocuğun anlattıklarından hareketle, köyün çıkışındaki bir mağarada gizlendiklerini anladı. 5 kişilik Jandarma ekibi mağaraya bakmaya gittiler. Mağaranın dış tarafında bir hareketlilik gözlemlendiler. Bütün etibe haber verip mağaraya bastıran düzenlediler. Mağaranın içerisinde köylünün dışından tırnağından orttırarak biriktirdiği paraları, ziynet eşyaları, önemli görüp aldıkları her şey vardı. Jandarma eskiyaları ettiriz ihale getirip ilacına yönlendirdi. Köylünün parasını ve eşyalarını onlara geri verdi. Köylü çok mutlu oldu. Küçük çocuğu sarına ve mutluluk dolu duygularla kucakladılar.

→ acıklı ama umutlu son

→ Kahramanla dramatik başlangıç

Örnek 10. Olay Unsuruyla Umutlu Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiş (Ö53)

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırıl şırıl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karnlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meylenmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

olayla
umutlu
başlangıç

4

Etraftaki kuş seslerini yarıtken de duyabiliyorlardı. Dinlendikten sonra da Gök yol yürüdüler ve yine bitkin düştüler. Tam ikisi de pes edeceken usaktaki köyü göndüler ve hemen kendilerine geldiler. Köyün etrafını koca-kalde kışmaya alışıyorlardı. Sonunda köye vardılar. Köyün etrafını büyük mon beton duvarlar sarmıştı. Köyün girişi ise suan önünde bulundukları büyük neredeyse beton duvarların boyundaydı. Kapının kocaman bir tokmağı vardı. Xavassa gidip kapıyı aldı biri ikisi de çok heyecanlıydı. Kapı yavaşça açılmaya başladı. Kapı açılırken ikisi de dindik durdu. Kapı tamamen açıldı ve tüm köy halkı oradaydı. Herkes onlara bakıyordu ve birbirlerine birşeyler fısıldıyordu. Birsüre öylece kaldılar. Büyük bir sessizlik düşünce önde duran yaşlı ak sakallı bir adam onlara doğru gitti ve hoşgeldiniz beyim dedi. İkisi de birbirine bakı ve birden adamın elini öperek "hoşbulduk amcacığım" dediler. Herkes çok şaşırıldı Köyün muhtarı Salim Bey'in yeğenlerimiydi bu çocuklar aslında garip olan Salim Bey'in de şaşkın olmasıydı. "Çocuklar heralde birşey anlatmak istiyor" dedi kendi kendine çünkü Salim Bey'in yeğeni yoktu. Hiç bizzantıya vermeden "ooo hoşgeldiniz canlarım" dedi ve Sarıldılar ayrıldıklarında millet yavaş yavaş dağılmaya başlamıştı. Erkeklerden birkaçı gitmemisti onlara doğru gelmeye başladılar. Bunlar Bakkal Bülent, İhtiyar heyetinden Halim ve Halil, doktor Ali ve Kahveci Naim Efendi idi. Hepsiyle tokalaştılar ve hep beraber köyün içine doğru yürüdüler. Beraber yürüdükleri kişilerin hepsinin de gözünde bir şey vardı. "Beraber yürüdükleri kişilerin hepsinin de gözünde bir şey vardı" dedi ve ettiler. Sonra Salim Bey "gençleri eve götürerim de dinlensinler" dedi ve Salim Bey'e yürümeye başladılar. Eve gidene kadar kimse birşey konuşmadı. Nihayet eve girdiklerinde, Salim Bey konuşmaya başladı. "Beyim siz öyle elini öpünce sizi mahcup etmek istemedim" "Özür dileriz amca ama öyle söylenek zorundaydık"

"Beyim peki neden geldiniz bu tepeler arasındaki köye buraya neden siz gelen olmaz" "Doğru dedin muhtarım" dedi gençlerden biri "Ben Ufuk, bu da arkadaşım Selim buraya güzel dedektifler olarak çok güzel bir görev için geldik" dedi. Muhtar çok şaşkınlı "Ne da ki böyle büyük bir görev" dedi. Selim: "Simdilik bunu söyleyemeyiz amcacığım dedi. Muhtar tamam deyince evden çıktılar. Evden çıktıkları anda 2 silah sesi yükseldi köyün içinde herkes etrafa bakıyordu ama kimin ateş ettiği gözüküyordu. Selim birden Ufuk'un omzunu tuttu. Ufuk ora dönünce korkunç görüntüyle karşılaştı. Selim vurulmuştu. Herkes onlara bakıyordu. Selim yavaşça Ufuk ile birlikte yere çöktü, hali icler acıyordu. Hemen Doktor Ali Beyi çağırdılar. Selim son nefesini vermek üzereydi. Ali Bey geldiğinde herşey için çok geçti. Selimin cenazesi memleketinde defnedildi. Ufuk bunu yapan kişiyi bulmak için yanıp tutuşuyordu. Köydeki herkeste görüştü ama hiçbirşey bulamadı. Tam vazgeçecekken beynindeki yapboz parçaları teker teker birleşti. Evet bulmuştu o kişiyi. Hemen jandarmayı aradı ve komiserine bildirdi. "Komiserim katil bulunmuştur ve güzel görev çözülmüştür."

→ acıklı ama umutlu, son

Örnek 11. Olay Unsuruyla Dramatik Başlangıç ve Acıklı Ama Umutlu Sonla Bitiriş
(Ö69)

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

o10yla
dramatik
başlangıç
4

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Ağaçların arasından hızlı adımlarla geçiyorlardı. Hayvan sesleri yükselmeye başlamıştı. Birden gruptan bir kısmın elbise olduğunu fark ettiler. Hepsi bir ağacın altına toplanmaya başlamışlardı. Ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Tetrardan geriye dönüp kaybolan kişiyi aramaya başladılar. Hepsi ayrı ayrı yönlere dağılmışlardı. Büyük bir korkuyla ve heyecanla arıyorlardı. Tabii o kişiyi ararken tetras kaybolmuşlar diye arkadaşlarından iz bırakmayı ihmal etmiyorlardı. Artık hava kararmıştı. Karanlık onlar için daha korkutucu olmaya başlamıştı. Hayvan seslerinin uğultusu her yerden duyuluyordu. Tetrardan hepsi toplandılar. Ama hala arkadaşından ses yoktu. Umutlarını kaybedecekten birden ileride bir ses duydular hemen oraya doğru koştular. Bekliyorlardı kaybolan arkadaş yaralanan bir geyle yarasının yarasını sarıyar. Arkadaşları görünce biraz sabuklediler. Yarasının yarasını sarınca yollarına devam ettiler. Korkutucu ve güzel bir gün olduğu peşinideydiler. Böylece evlerine ulaştılar.

→ acıklı ama umutlu son

V. BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu araştırmanın temel amacı, öğrencilerin tamamlanmamış bir öyküye nasıl başladıkları, başlarken hangi öykü unsurlarını kullandıkları ve sonunda öyküyü nasıl bitirdiklerini tespit etmek ve cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi değişkenlerinin bu sürece etkisinin olup olmadığını görmektir.

Değerlendirme sonucunda öğrencilerin öykü unsurlarını kullanma sıklıklarına bakıldığında, üç değişken için de en çok olay ve zaman unsuruyla başlamanın tercih edildiği ancak bu tercih sıklığının üç değişken için de anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmüştür.

Öykü başlama şekilleri incelendiğinde ise en çok dramatik ve belirsiz başlangıcın tercih edildiği ancak bu tercihlerin de yine üç değişken için anlamlı bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir. Karagöz ve Yücel (2018)'in yapmış olduğu çalışmada Necati Güngör'ün kaleme aldığı çocuk öykülerinde ise en çok durağan başlangıca yer verildiği tespit edilmiştir.

Öğrencilerin öykülerini sonlandırırken tercih ettikleri bitiriş türleri incelendiğinde ise en çok acıklı ama umutlu sonla bitirmeyi seçtikleri fakat bu bitiriş türünü tercih etme sıklığının yalnızca cinsiyet değişkeni ile anlamlı bir fark oluşturduğu, yaş ve sınıf düzeyi değişkenleri açısından anlamlı bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir. Karagöz ve Yücel (2018)'in yapmış olduğu çalışmada ise Necati Güngör'ün öykü kitaplarında en çok mutlu sonla bitirmenin tercih edildiği tespit edilmiş ve iki çalışma bulgularının, öykü başlama ve bitirme şekillerini tercih etme sıklığı açısından farklı olduğu görülmüştür.

Araştırma verilerinin incelenmesi sürecinde ise ki-kare analizi sonuçlarından bağımsız olarak öğrencilerin öykü tamamlama süreçlerinde; dizi, film ve destanlarda yer alan olay, mekân ya da kahraman unsurlarından esinlendikleri ve bunları yazılı anlatımlarına yansıttıkları görülmüş; buradan hareketle aşağıda, öğrencilerin öykü tamamlama süreçlerinden alıntılar verilerek durum tespiti yapılmıştır.

Erdo Ağa'nın oğlu Yakup ile Hayrettin Paşa'nın kızı Gülcan'ın düğününe gelmişlerdi. O gece mışıl mışıl uyudular. Sabahın erken saatlerinde ateşler yakıldı, hayvanlar kesildi. Büyük şölen başlamıştı. Bütün gün bu şölen devam etti. Oyunlar oynandı, türküler söylendi, silahlar atıldı. Sonunda kına vakti geldi. Tam kına yakılırken bir maganda kurşunu Mahmut'un sırtında patladı.

Düğün bir anda durdu. Herkes şok içindeydi. Mahmut artık nefes almıyordu. Bir hiç uğruna bir çocuğun hayatı bitmişti (Ö55).

Örneğinde öğrencinin öykü tamamlama sürecinde, özellikle eski Türk dizi ve filmlerinde görülen düğün gününün, birinin ölümüyle sonlanması, filmin trajik bir şekilde bitmesi durumunu yazısına yansıttığı görülmektedir.

Köye hızla vardktan sonra yarın tekrar yola koyulmaları gerektikleri için bir anda akıllarında canlanıverdi. Minas Odisyaya bakarak o hazineyi bizim kazanmamız gerekiyor dedi. Karınlarını bir şöminenin sıcaklığıyla doyurduktan sonra sabah erkenden uyanın ey nefer krallığına şövalye olmak isteyen kişiler herkes toplanmış Minas ve Odisya hazırlanarak kalabalığın arasına geçtiler. Boris Minas’a dönerek sen bir kadınsın ejderhayı öldürünce eline altında başka bir şey geçmeyecek üstelik bir de cadısın istesen altını bir parmak şıplatıvererek oluşturursun. Minas macera arıyorum üstelik o yırtıcı korkutucu dağlarda bir büyücü sizi koruyabilir. Aslında Minas’ın amacı tamamen farklıydı (Ö78).

Örneğinde Eski Yunan’da Homeros tarafından yazılan, Truva Savaşı ve bu savaşta yer alan insanlarla ilgili söylenceleri dile getiren İlyada ve Odeysseia destanlarına atıf yapıldığı,

Yol uzundu. O kadar dinlenmelerine rağmen hâlen bir yorgunluk vardı. Kuzey hâlen nasıl varacağız diye mırıldanıyordu. Güney de artık bir sus diyordu. Neyseki varmışlardı. Ama keşke varmasalardı. Köyü haydutlar basmıştı. Bütün ailelerin evlerini basmışlardı. Kuzey ve Güney kardeşler bunu Ferhat’ın adamlarının yaptığını biliyorlardı. En kötüsü de Cemre’yi esir almışlardı (Ö65).

Yola çıktıklarında Ferhat’la karşılaştılar. Ferat bunlara otobüs parası teklif etti ve şöyle söyledi. -Bu karda kışta yürümeyin. Otobüs parası vereyim hızlı bir şekilde gidin köyünüze, dedi.

...

Uzun bir yolculuktan sonra eve döndüler. Evde babaları Pitbul Sami kanepede oturuyordu. Bunlara bir güzel azar çekti ve enteresan enstantaneler yaşandı (Ö64).

“Köye ulaşmak için halk arasında kurt kapanı denilen sarp kayalıklardan geçmek zorundaydılar. Bu iki arkadaştan cesur olanı, Tuğkan korkak olan arkadaşı Alp’e cesaret vermeye çalışıyordu. Fakat Alp’in aklına çocukken dinlediği hikâyeler geliyordu. Kurt kapanında yaşadığı efsanesi dolaşan cinleri hatırlıyordu.” (Ö67).

Örneklerinde ise 2011 yılında özellikle genç kuşak tarafından izlenen dizilerden biri olan, çocukluklarından beri çok zıt karakterlere sahip Kuzey ve Güney kardeşlerin; birbirlerinden habersiz aynı kıza yani Cemre’ye olan aşklarını anlatan Kuzey Güney dizisindeki olay ve kahramanlara yer verildiği görülmektedir.

“Âdem yaptığı hatanın bedelini çok ağır ödemişti, zira Havva ile birlikte cennetten kovulmaları onlara büyük bir bedel ödettermekten başka bir şey değildi. Ne yapacakları, nereye gidecekleri, bu bilinmez diyarlarda Havva ile birlikte sonsuz bir zamanda yaşamaları Adem’i oldukça korkutuyordu.” (Ö87).

“Yola koyuldukları esnada yolun hemen karşı tarafında bir Kızılderili topluluğu gördüler. Korkularından ne yapacağını şaşırان bu iki arkadaş Kızılderililerden kaçmaya

başladı. Bunu gören Kızılderililer arkalarından bağırarak ‘yardıma ihtiyacımız var.’ dediler. İki arkadaş geriye dönüp yardım etmeye karar verdiler.” (Ö68).

Örneklerinde öğrencilerin, inanç ve etnik temelli yaşantının izlerini öykülerini tamamlama süreçlerine kavramsal düzeyde yansıttıkları görülmektedir.

“Hiç kimse neyden kaçtıklarını bilmiyordu. Bir süre saklanacaklardı. Yollarına devam ettiler.

...

2. rüyasından uyanmıştı Osman. İzlediği filmler bilincine işlemişti. Ramazan gibi uyurgezer olmaktan korktuğu için film izlemeyi bıraktı artık.” (Ö46).

Örneğinde ise popüler kültürle beraber hayatımızda oldukça büyük bir yer edinen, bireylerin davranış ve tutumlarına yön veren, onları şekillendiren dizi ve filmlerin öykü kahramanı üzerindeki olumsuz etkisi okuyanları, üzerinde düşünmeye sevk edecek şekilde verilmiştir.

Öğrencilerin öykü tamamlama süreçlerine yansıyan olay, mekân ya da kahramanların aslında sosyal öğrenme süreçlerinin bir sonucu olduğu söylenebilir. Çünkü öykülerde tespit edilen bu unsurlar, öğrencinin sosyal öğrenme sürecinde yaptığı gözlemlerin, taklit yoluyla öğrenmelerin ve öğrenme sırasında kendilerine rol model aldıkları anne baba, öğretmen ve özellikle dizi ve film karakterlerinin bir izidir.

9-14, 15-18 ve 18-25 yaş aralığının; genç bireylerin dış dünyaya en açık olduğu, aynı zamanda popüler kültürden etkilenme oranlarının da en fazla olduğu dönem olması sebebiyle öğrencilerin öykülerinde yer verdikleri bu durumların, popüler kültür etkisinden kaynaklandığı da söylenebilir.

Günümüzde kitle iletişim araçları başta olmak üzere tüketim ürünlerinin fazla olması, reklam şirketlerinin hizmetlerinin gelişmesi ve insanların istedikleri her şeye erişim imkânlarının kolaylaştırılması tüketim kültürünü yaygın hâle getirmiştir. Tüketim kültürünün sunduğu imkânları etkin kullanma isteği ise genç kuşağı popülerleşmiş modellerin, değerlerin ve ürünlerin tüketicisi hâline getirmiştir (Şahin, 2005).

Popüler kültür etkisiyle başlayan ve hızla tüketilen şeyler arasında zaman olgusu da vardır. Öyküye başlama sürecinde en çok tercih edilen unsurlardan biri de zaman olmuştur.

“Yolda giderken birden karanlığın bastığını görmüşler.” (Ö26).

“Köyün yolunu bulmak için epey yürüdüler ancak karanlık aniden bastırınca her ikisi de yolunu kaybetmenin üzüntüsüyle ormanda mahsur kaldılar.” (Ö86).

“Güneş ile bir yarışa girmişlerdi adeta. Gün ışığını kaybetmeden bir an önce köye gitmeliydiler.” (Ö106).

“Zaman yavaş yavaş tıpkı kum saatlerindeki kumların dökülüşü gibi akıyordu. Hızlı olmalarına rağmen köye varamamış ve bir yere kamp kurmak zorunda kalmışlardı.” (Ö116).

Örneklerinde öğrencilerin, öyküye başlar başlamaz zamanın daraldığına vurgu yapmaları, zamanla yarışmaları zamanı, hızlı tükettiklerini göstermektedir. Yine bu durumun sebebinin de yukarıda ifade edildiği gibi popüler kültür etkisinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin öyküye başlama şekillerindeki tercihlerinde ise çeşitlilik olduğu özellikle 18-25 yaş aralığındaki öğrencilerin durgun/durağan, umutlu ve belirsiz başlangıcı eşit sıklıkta tercih ettikleri görülmektedir. Bu çeşitliliğin altında yatan sebep; bireyin, bilişsel gelişim sürecinde ve değişik yaş dönemlerinde görülen bakış açısı değişimi ve bu değişimin temel öğeleri olan sosyal çevre ve kültür farklılığı olabilir. Özellikle 18-25 yaş aralığında yani üniversite kademesinde görülen çeşitlilik, bu durumu destekler niteliktedir. Çünkü üniversite, sosyokültürel açıdan farklı özelliklere sahip öğrencilerin ortak bir alanda bulunduğu yerdir.

Öğrencilerin öykü bitiriş şekilleri incelendiğinde ise cinsiyet, yaş ve sınıf düzeylerinde yani bütün değişkenlerde acıklı ama umutlu sonla bitirme noktasında ortak bir görüş hâkimdir. Bu hâkim görüş için öğrencilerin doğunun anlatı geleneğini devam ettirme eğiliminde oldukları yorumu yapılabilir. Çünkü bizim öykülerimiz, romanlarımız özellikle masal ve halk hikâyelerimiz daima mutlu sonla bitmektedir. Yazın kültürümüzde umutsuz son tercih edilmemektedir. Örneğin Kerem ile Aslı öyküsünde kendileri kavuşamasa bile yandıktan sonra külleri kavuşmuştur. Tahir ile Zühre, Ferhat ile Şirin öykülerinde de öykünün sonunda, yaşarken kavuşamayan âşıkların mezarlarında biten güller, her şeye rağmen kavuştuklarını ifade etmek için vardır. Buradan hareketle söyleyebiliriz ki bizim anlatı geleneğimizde umutsuz son kabul görmemektedir.

Bu sefer küçük olan çocuk yaşlı adama:

—Bey amca sen çalışmak için çok yaşlısın ve oraya varman günlerini alır. Bizde oradan geliyoruz. Bizim yaşımızda olan insanlar bize zor dayanıyor. Hâlimden anladığım kadarıyla aç ve susuzsun. Gel sen bizimle bir iki gün seni misafir edelim, daha sonra seninle birlikte oraya gelelim, dedi.

Yaşlı adam biraz düşündü ve genç adamın bu dediğini kabul etti. Hep beraber gençlerin evine doğru yola düştüler (Ö121).

“Köy, hava kararmaya başlamasına rağmen cıvıl cıvıldı. Hâlâ çocuklar eskisi gibi geç saatlere kadar dışarıda oynuyorlar, kadınlar komşuları ile birlikte kapılarının önünde oturuyorlardı.

...

İkisi de akıllarında hâlâ bir yerlerde eski gelenek ve göreneklerin, misafirperverliğin unutulmadığını düşündüler ve bu durum onları çok mutlu etti.” (Ö89).

“Onların gelişiyile bütün köy bayram etmişti. Çünkü onlar karşı köyü işgal eden düşmanların ilerlemelerini durdurdıklarını ve memleketteki işgal güçlerinin yavaş yavaş geri çekildiği müjdesini vermişlerdi.

Onca yoksulluğa, sefaletle rağmen kurtarmışlardı memleketlerini.” (Ö81).

Örneklerde de görüldüğü üzere Türk toplumu, ümitvar bir toplum yapısına sahiptir. Bütün olumsuzluklara, acılara, hüznülere rağmen mutlu olacağına dair umudu vardır. Bu sebeple özellikle yaş gruplarının bitiriş türlerinde değişiklik olmaması, aynı sonu tercih etmeleri hâlâ bu geleneği sürdürdüklerinin örnekleridir, denilebilir.

VI. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda; cinsiyet değişkeninde en çok tercih edilen öykü başlama unsurunun olay unsuru olduğu tespit edilmiştir. Öykü başlama şekillerinde en çok tercih edilen şeklin ise kızlarda belirsiz, erkeklerde dramatik başlangıç olduğu tespit edilmiştir. Öykü bitiriş şekillerinde ise en çok acıklı ama umutlu sonun tercih edildiği tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkeni ile öykü başlama unsurları arasındaki farkın başlama unsurları ve şekillerinde anlamlı olmadığı, bitiriş şekillerinde ise anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Yaş düzeyi ile öykü başlama unsurları arasındaki ilişki incelendiğinde; 9-14 ve 18-25 yaş aralığının öykü unsurlarından en çok olayla başlamayı, 15-18 yaş aralığının ise en çok zamanla başlamayı tercih ettikleri görülmüştür. Öykü başlama şekillerinde ise 9-14 yaş aralığının dramatik, 15-18 yaş aralığının belirsiz, 18-25 yaş aralığının ise durgun/durağan, umutlu ve belirsiz başlangıcı daha fazla tercih ettikleri görülmüştür. Öykü bitiriş şekillerinde ise bütün yaş gruplarının en çok acıklı ama umutlu sonla bitirmeyi tercih ettikleri görülmüştür. Yaş değişkeni ile başlama unsurları, başlama şekilleri ve bitiriş şekilleri arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Sınıf düzeyi ile öykü başlama unsurları arasındaki ilişkiye bakıldığında; 5., üniversite 1. ve üniversite 4. sınıf öğrencilerinin en çok olayla başlamayı, 8., 9. ve 12. sınıf öğrencilerinin ise en çok zamanla unsuruyla başlamayı tercih ettikleri tespit edilmiştir. Öykü başlama şekillerinde; 5. ve 8. sınıf öğrencilerinin en çok dramatik, 9. ve üniversite 1. sınıf öğrencilerinin belirsiz, 12. sınıf öğrencilerinin dramatik ve umutlu, üniversite 1.sınıf öğrencilerinin ise umutlu başlangıcı tercih ettikleri tespit edilmiştir. Öykü bitiriş şekillerinde ise 12. sınıf öğrencileri hariç diğer bütün sınıf düzeylerinin en çok acıklı ama umutlu sonla bitirmeyi tercih ettikleri, 12. sınıf öğrencilerinin ise acıklı ama umutlu sonla bitirme ve devamı olanaklı sonla bitirmeyi eşit oranda tercih ettikleri tespit edilmiştir. Sınıf düzeyi ile öykü unsurları, başlama ve bitirme şekilleri arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre öneriler şu şekildedir:

1. Yapılan çalışma farklı şehir ya da bölgedeki öğrencilere ulaşmanın ekonomik maliyet ve zaman açısından uygun olmaması sebebiyle Tokat ili ve bu ilde

bulunan 150 öğrenci ile sınırlandırılmıştır. Ancak örneklemin büyümesiyle daha genellenebilir sorunlara ulaşıp daha kapsamlı çözüm önerileri sunulabilir.

2. Yapılan çalışma sonucunda üniversite düzeyindeki öğrencilerin öykü tamamlama süreçlerinde, birçok unsur ve şekli tercih oranlarında eşitlikler tespit edilmiştir. Üniversitenin sosyokültürel açıdan farklı birçok bireyi bir araya getirdiği düşünüldüğünde aynı konunun yalnızca üniversite kademesinde disiplinler arası yapılmasının farklı bölümlerde okuyan öğrencilerin hem yazma becerileri hem de öykü tamamlama süreçlerinin benzeyen ve farklılaşan yönlerini tespit etmek açısından önemli olduğu düşünülmekte ve önerilmektedir.
3. Yapılan çalışma ile öğrencilerin öykü tamamlama süreçlerine; yaş, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerinin etkisi incelenmiştir. Öğrencilere tamamlanmamış bir öykü verilerek başlama unsurları, başlama ve bitirme şekilleri ile farklı değişkenler arasındaki ilişki, anlamlı bir fark olup olmayacağı incelenebilir.
4. Yapılan çalışmada; öğrencilere tamamlamaları için verilen öyküde, kişi sayısının iki olduğu bilgisi yer almasına rağmen birçok öğrencinin öyküyü daha fazla kişiyle devam ettirdiği görülmüştür. Buradan hareketle öğrencilerin tamamlanmamış bir öyküyü devam ettirme aşamaları; kişi, olay, zaman ve mekân unsurlarının tutarlılığı açısından da değerlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Arı, G. (2008). *Öğrencilerin hikâye edici metinlerinin çözümleyici puanlama yönergesine göre değerlendirilmesi (6. ve 7. sınıf örneği)*. Doktora tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Atakan, G. (2014). *Yaratıcı tasarım sürecinde bilişsel yaklaşım ve üstbilişsel farkındalık*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Ayverdi, İ. (2006). *Asırlar boyu târihî seyri içinde misalli büyük Türkçe sözlük (2. bs.)*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.
- Bal, M. (2019). Ana dili eğitiminde popüler kültür metinlerinin kullanımına yönelik Türkçe öğretmenlerinin ve velilerin görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 527-552.
- Başkan, A. (2019). Yedinci sınıf öğrencilerinin öyküleyici metin yazma becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 453-467.
- Brande, D. (2001). *Yazar olmak* (çev. M. Yıldırım). İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş.
- Coşkun, E. (2005). *İlköğretim öğrencilerinin öyküleyici anlatımlarında bağdaşıklık, tutarlılık ve metin elementleri*. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çeçen, M.A. (2011). Yedinci sınıf öğrencilerinin öyküleyici yazılarında tutarlılık. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 1-20.
- Çelik, M.E. (2012). İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin farklı değişkenler açısından değerlendirilmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(1), 727-743.
- Demir, T. (2011). *İlköğretim öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile yazma öz yeterlik algısı ve başarı amaç yönelimi türleri ilişkisinin değerlendirilmesi*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demir, T. (2013). İlköğretim öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile yazma özyeterlik algısı ilişkisi üzerine bir çalışma. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* 2(1), 84-114.

- Erişti, S.D. (2010). İlköğretim öğrencilerinin resimsel anlatımlarında popüler kültür algısı (Norveç çok kültürlü fjell ilköğretim okulu örneği). *İlköğretim Online*, 9(3), 884-897.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-195.
- Göçer, A. (2019). *Yazma eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güneş, F. (2016). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- https://www.denemebank.com.tr/Resimler/Belgeler/10Sinif_1ea537a0-2c4d-4572-bb01-a11ee5cf99e1.pdf adresinden alınmıştır.
- Işık, C. (2013). Kültür sosyolojisi: Toplumsal anlamada bir zorunluluk. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 16(2), 152-169.
- Kara, E. (2023). Karma araştırma yönteminin teorik olarak ve örnek araştırmalarla incelenmesi. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 73-90.
- Karagöz, B. ve Yücel, K. (2018). Necati Güngör'ün çocuk öykülerinin kurgusal anlatıyı başlatma ve bitirme öğeleri açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(3), 1781-1804.
- Karataş, T. (2001). *Ansiklopedik edebiyat terimleri sözlüğü*. İstanbul: Perşembe Kitapları.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kıran, A. ve Kıran, Z. (2011). *Yazınsal okuma süreçleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kılıç, B. (2012). *İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin yazdıkları öyküleyici metinler üzerine bir inceleme*. Yüksek lisans tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Korkmaz, G. (2015). *Yaratıcı yazma yönteminin 6. sınıf öğrencilerinin yazma öz yeterlik algılarına, yazmaya ilişkin tutumlarına ve yazma becerisi akademik başarılarına etkisi*. Yüksek lisans tezi. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Ocak, G. (Editör). (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özbay, M. (Editör). (2014). *Yazma eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özgan, H., Arslan, M.C. ve Kara, M. (2014). Popüler kültürün öğrenci davranışları üzerinde algılanan etkileri. *Ekev Akademi Dergisi*, 58, 469-484.

- Özonat, Z. (2015). Sekizinci sınıf öğrencilerinin yazma öz yeterlik algıları. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. ÖS-II, 207-220.
- Piltin, G., Temur, T., Şahin, A. ve Demir, E. (2009). *İlk okuma ve yazma öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Sallabaş, M.E. (2008). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin öyküleyici yazılı anlatımlarında metin öğelerine yer verme düzeyleri. *Gazi Türkiyat*, 1(2), 193-205.
- Senemoğlu, N. (2020). *Gelişim, öğrenme ve öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, M.C. (2005). Türkiye’de gençliğin toplumsal kimliği ve popüler tüketim kültürü. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 157-181.
- Temizkan, M. (2011). Yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisi üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(2), 919-940.
- Temizkan, M. (2021). *Yaratıcı yazma süreci (hikâye yazma)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ülper, H. (2008). *Bilişsel süreç modeline göre hazırlanan yazma öğretimi programının öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- www.britannica.com.tr. Erişim Tarihi: 15.11.2023
- www.oed.com.tr. Erişim Tarihi: 15.11.2023
- www.tdk.gov.tr. Erişim Tarihi: 15.10.2023
- Yalın Uçar, M. (2023). *Sosyal ve duyuşsal öğrenme (kuramdan uygulamaya)*. İstanbul: Efe Akademi Yayınları.
- Yaylacık, A. (2014). *Üstün yetenekli beşinci sınıf öğrencilerinin öyküleyici metin yazma becerileri*. Yüksek lisans tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Yılmaz, S.K. (2008). *İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin öyküleyici metin yazma becerileri*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EKLER

Ek 1. Veri Çözümlemesinde Kullanılan Öğrenci Etkinlik Örnekleri

26-2-1-2

Cinsiyet: Erkek

sınıf: 8/C

'026

yaş: 12

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Zamanla
durağan
boşlangıç

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırıl şırıl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler. Yolda giderken birden karanlığın bastığını görmüşler. Ve kendilerine kabacak bir yer aramaya başlamışlar. Sonunda mağraya benzer bir yer bulup geçceği orada geçirmişler. Sabah erkenden kalkıp yola koyulmuşlar ama yol çok uzunmuş. Yolda bir çoban ile karşılaşmışlar sormuşlar köye ne kadar? Kaldı diye tam 3 km kalmıştı. O gün köye gitmekleri çok zordu çünkü çok yorgunlardı. Çobanın mekanında kaldılar. Sonra sabah olup yeriden yola koyulmuşlar. Sonunda köye varmaya yaklaşmışlardı. Köyü görebiliyorlardı. Köye ulaştıktan sonra yaptıkları emeğe evlerine gidip uyumaktı. Köylere döndükleri için çok mutluydular.

→ mutlu son

Cinsiyet:

ErKeK

sınıf:

9/C

yaş: 15

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Olayla
dramatik
başlangıç
x

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyiletmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Hiç kimse nerden kaştıklarını bilmiyordu. Bir süre saklanaraklardı. Yollarına devam ettiler. Yolda ihtiyaçlarını gidermek için bazı yerlerde mola veriydiler. Tabi her zaman yiyecek içecek bulmakta şanslı olmuyorlardı. Şehirdeki salgın her yere bulaşıyordu. Kartong çaravur herkese yayıyordu salgınını. 2 kişi kaşmayı başarmışlardı.

İlerideki büyük şehre gidip kendilerine bir sığınak yapıyorlardı. aykırı kaşmaktan bıktılar burada suvarmak onların tek kurtuluş yoluyla. Yaklaşık 6 günlük bir zamanları vardı. İlk önce köye vardılar bir gün burada kaldılar.

İ. Rüyasında uyanmıştı Osman. İzlediği filmler bilincine işlemişti. Amazon gibi uyan gezinmekten korktuğu için film izlemeyi bıraktı artık.

düşündürücü son

Öub - 2 - 2 - 3 - 6

Cinsiyet: Erkek

sınıf: 12 855-2-2-4-3 yaşı: 18

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmışti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler. Öğleki o güzel havadan eser kalmamıştı. Güneş gözünü yandıktan sonra gökyüzünü kara bulutlar kaplamıştı. Mahmut çok korkmuştu. Gök gürültüsü bütün ormanı inletiyordu. Babası, Mahmut'u kucağına aldı. Artık yağmur başmıştı. Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra nihayet köye ulaştılar. Erdi Ağa kapıda karşıladı. Eve girerler ve bir süre kuruldılar. Artık büyük güne az kalmıştı. Yarın düşün günüydü. Erdi Ağa'nın oğlu Yakup ile Hayrettin Paşa'nın kızı Gülcan'ın düşününe gelmişlerdi. O gece mışıl mışıl uyudular. Sabahın erken saatlerinde atışlar yakıldı, Hayvanlar kesildi. Büyük şölen başlamıştı. Bütün gün bu şölen devam etti. Oyunlar oynandı, türküler söylenildi, silahlar atıldı. Sonunda kına vakti geldi. Tam kına yakılırken bir maganda kurşunu Mahmut'un sırtında patladı. Düğün bir anda durdu. Herkes şok içindeydi. Mahmut artık nefes almıyordu. Bir hiç uğruna bir çocuğun hayatı bitmişti. "Değer miydi?"

Zamanla
dramatik

→ umutsuz ve etkili son

Öb4-2-3-5-3
Cinsiyet: Erkek sınıf: Türkçe öğretmeniği 1 yaş: 18

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün girls kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinizle göre tamamlayınız.

Kahramanla
durup

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meylenmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Yola çıktıklarında Ferhat'la karşılaştılar. Ferat bunlara otobüs parası teklif etti ve söyle söyledi.

- Bu karda kıfta yürümeyin. Otobüs parası vereyim hızlı bir şekilde gidin köyünüze, dedi.

Ancak bizimkiler bu teklifi argo bir şekilde reddetti. Daha sonra hava kotonınca mecburen otobüse binmek zorunda kaldılar. Durakta uzun bir süre otobüs beklediler. Önerilerden Ferat geçti son model arabasıyla. Comden al salladı. Bizimkiler Feratı pek sevmeydiklerinden arkasından argo kelimeler kullandılar.

Sonunda otobüs geldi ve bindiler. Uzun bir yolduktan sonra eve döndüler. Evde babaları Pitbul Sani kanepeye oturuyordu. Bunlara bir güzel azor geçti ve enteresan enstantaneler yarındı. Daha sonra sinirlenip evden çıktılar araba garpınca öldüler.

→ umutsuz acıklı son

Cinsiyet: Erkek

065-2-3-5-3

sınıf: Türkçe Öğret.

1.sınıf

yaş: 18

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırıltı şırıltı akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Yol uzundu. O kadar dinlenmelerine rağmen hâlâ bir yorgunluk vardı. Kuzey hâlâ nasıl varacağınız diye mırıldanıyordu. Güney de artık bir sus diyordu. Neyseki varmışlardı. Ama keste varmasalardı. Köyü haydutlar basmıştı. Bütün ailelerin evlerini basmışlardı. Kuzey ve Güney kordeler bunun Ferhat'ın adamlarının yaptığı biliyorlardı. En kötüsünde Cemreyi esir almışlardı. Kuzey tam kurtarmaya çalışırken orada öldü. Güney de Kuzey'siz yaşayamam diyip orada ateşlerini üstüne atlayıp bir naci intihar etti. Bunu gören Cemre dayanamayıp üstünden öldü.

→ umutsuz acıklı son

Olayla dramatik başlangıç

067-2-3-5-6

Cinsiyet: Erkek

sınıf: Türkçe 1

yaş: 13

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Olayla
belirsiz
başlangıç

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duyular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şınl şınl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler. Köye ulaşmak için halk arasında Kurt Kapanı denilen sarp kayalıklardan geçmek zorundaydılar. Bu iki arkadaşın cesur olanı, Tuğkan korkak olan arkadaşı Alp'e cesaret vermeye çalışıyordu. Fakat Alp'in aklına çocukken dinlediği hikâyeler geliyordu. Kurt Kapanında yaşadığı efsanesi, dolaylı cinleri hatırlıyordu. Tuğkan Alp'e cesaret vermeyi başardı. Bildikleri bütün duaları okuyan ikili yola koyuldu. Yol boyunca sarp kayalıklarda yankılanan kartal sesleri Alp'in korkusunu kırıklıyordu. Alp bütün korkularına rağmen yola devam etti. Ve nihayet Kurt Kapanını geçmişlerdi. Ve Alp o gün insanın korkularının gerçek olmayan tabulardan ibaret olduğunu anladı. Ve hayatı boyunca bütün korkularının üstüne gitme kararı aldı.

→ Düşündürücü son

Cinsiyet: Erkek

068 2-3-5-6

sınıf: 1. sınıf

yaş: 19

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinizle göre tamamlayınız.

Kahraman
umutlu
boş
d

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duyular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Yola koyuldukları esnada yolun hemen karşı tarafında bir kızlderili topluluğu gördüler. Korkularından ne yapacağını şaşırarak bu iki arkadaş kızlderitilerden kalmaya başladı. Bunu gören Kızlderitiler arkadaşlarından bağırarak "yardıma ihtiyacımız var," dediler. İki arkadaş geriye dönüp yardım etmeye karar verdiler.

Kızlderitilerin istediği şey ailelerin ölmesi ve olan arkadaşlarına bir parça yardım. İki arkadaş yardım yapmak istemedi, fakat kendilerine su ve meyvenin bulunduğu bir bölge olduğunu ve onlara tarif edebileceklerini ancak bir şartlarının olduğunu söylediler. Kızlderitilerin atlarını kendilerine vâmelari halinde sulak alanı onlara söyleyeceklerdi. Kızlderitiler şartı kabul etti ve iki arkadaş atları alıp varacakları köylerine doğru yola koyuldular. Sağ salım evlerine döndüler.

Kızlderitiler bölgeye vardıklarında ise karşılarında beklenmedik bir manzara vardı. Tam olarak bir cowboy kasabasıydılar. Ve onları hemen son bekliyordu. Buradan da anlatılacağı üzere bu hayatta kendinden başka kimseye güvenmeyeceksin.

→ Düşündürücü son

Cinsiyet: Kız

078-1-3-5-4

sınıf: 1

yaş: 18

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

oyle
belirsiz
kaybolmuş

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duyular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırıl şırıl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Köye hızla vardıkları sona yarın tekrar yola koyulmaları gerektiği bir anda aklılarında canlanıyordu. Minos Odisyaya baktıkça o hazineyi bizim korumamıza gerekiyor dedi. Kainlarını bir şöminenin sıcaklığıyla doyurduktan sonra sabah erkenden uyanın ey Nefer kraliçine sorulmuş olmak istiyorsa kızıları herkes toplamış Minos ve Odisyaya harurlanarak kraliçenin önüne geçerler. Boris Minosa dönerek Sen bir kadınsın ejderhaya aldırınca eline altından başka bir şey geçmeyecek üstelik bir de Codsın istesen altını bir parmağla şipotevarecek Oluşturursun. Minos mowaa ayıptım üstelik o yitici. İnkutucu dağlarda bir büyüğü Sizi koruyabilir, altında Minosın omacı komutanı fakıydı. Boris pekala hadi yola koyulalım dedi. yavaş yavaş gitselerde en sonunda ejderhaya olduğu dağı fidiler bir ateş yaratım geçeyi burda geçirelim dedi Odisyaya bir çaydan otlayıp ateste pırıl pırıl yediiden sonra Saki ya esliye edinirken ondan Galilerden Sas geldi. Nöbülenesle aklığa giden yamacı takımından Osho bir daha geri dönmedi. Sattlar sonra Parcalamış cesedinin başında bir yaratık duruyordu Odisyaya kılıcını çıkartarak yaratığa meydan okudu yaratık pençesiyle Odisyaya yüzünü çizdi Odisyaya yaratığın koltuğuna kılıcı Saktı yaratık orda ölüverdi. Yola kolan kızıları ile devam edilen takım üst dağa geçerek için eski püsük bir köprüden geçerek Zorundaydılar fakat kimse burdan geçeceğine inanmıyordu. Minos ve Odisyaya ilerlerken Minos büyü yaptı fakat o da ne Minosın büyü bu dağda etkili değildi. ilüleyip geçerken tahta köprü çürümeye başladı Boris uzgün sulara düştü. Arkasından üzülen Minos ve Odisyaya dağ vardılar ejderhaya kılıcı veun Odisyaya Minos dur! dedi ejderhayaın kalbini sökmek gerekiyor zelliğim ebedi olsun Orden Boris çıkararak bir anda ejderhaya dönüştü bu benim eşim Khlo

bu yumurtadaki ufaklık yolumuz. Fakat Neter Krallığı bir dağın uğruna
ejderhanın zararlı olduğunu deründüğü için özel kayduklar bende gđzi az olan
insanları topladım. Beni anlemelerini istedim. Lütfen kimseye zararınız yok
kşye de inmyit dedi. Bütün takım ağlonekli gđblele Borise bakıp
gđlensediler. Mutlu san

→acıklı ama umutlu san

081-1-3-5-4

Cinsiyet: Kadın

sınıf: 1. sınıf

yaş: 18

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırlı şırlı akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmışti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Midelelere bir koca şey girdiği ve dinlendikleri için yolu hızlı bir şekilde bitirmişlerdi. Köye vardıklarında aileleri ve bütün akrabaları onları köy meydanında karşıladılar. Onların gelişiyse bütün köy bayram etmişti. Çünkü onlar karşı köyü işgal eden düşmanların ilerlemelerini durdurdular ve memleketteki işgal güçlerinin yavaş yavaş geri çekildiği müjdesini vermişlerdi. Onca yoksulluğa, sefalete rağmen kurtarmışlardı memleketlerini. Savaşacak güçleri olmamasına, erzakları, mühimmatları olmamasına karşın birliklerindeki insan gücü ve kalplerindeki vatan sevgisi galip gelmişti.

→ acıklı ama umutlu son

→ mekânla umutlu başlangıç

586-1-3-5-6

Cinsiyet: Kadın

sınıf: 1.sınıf

yaş: 19

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Zamanla

Umutlu

başlangıç

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmışti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler. Köyün yolunu bulmak için epey yandılar ancak karanlık aniden bastınca her ikisi de yolunu kaybetmenin üzüntüsüyle ormanda mahsur kaldılar. Orman günden rastladıkları cennet gibi billur bir bahçe değil artık onlara karanlık bir kuyu gibi görünen bir bahçe olmuştu. İkiside bir süre otup düşünükten sonra akşamı geçirmek için güvenli bir yer bulmanın ve sabah olunca tekrar yola koyulmanın daha mantıklı olduğunu düşündükten arkadaşlarından gelen güzel bir ses duydular. Bir bir attı hemde yavaş bir at. İkiside atın yanına gittiler ancak at en başta her ikisinden de korkmuştu. Bunun sebebi köylülerin hergiz at yatalamak için ormana kesit kesit tazeak kurmadığıydı. Atın kendilerinden korktuğunu gören iki arkadaş ata bu durumu söylediler. At da köylülerin kenderlerini, aklamaya çalıştıklarını, orman da öğürce yaşamalarına izin vermediklerini söyleyerek onlardan bunun için korktuğunu belirtti. İki arkadaş bu durumu çok üzülüp ve buna engel olmak için elinden geleni yapacaklarına ata söz verdiler. Daha sonra ata başından geçene ri anlatarak yardım etmelerini istedikler. At da onbın verdi- gi sözteinanarak geceyi geçirmeleri için güvenli bir mağaraya götürdü. Sabah olunca da köye göndereceğine söz verdi.

İki arkadaş ve at gece mağarada kaldılar ve sabahın ilk ışıkları etrafı aydınlınca uyandılar. At ve iki genç beraberce köyün yolunu tuttular. At köye giren sırada iki genci bırakıp ormana geri döndü. İki genç atla minnetle adular ve hayvanların ne kadar essiz ve yordimsiz yorattıkları olduğunu anladılar. Köye gelir gelmez kuru köy banyoları başından geçeleri anlattılar. Olanları duyan köy banyolarında onları ağırlamak için pızman oldular. İki genç de ata verdikleri sütü tuttular ve onungaravını başa çıkarmayarak iyiliğinin karşılığını verdiler. Köylüler bundan sonra atlara tazele kurmadı ve atlarla anlaşarak mutlu mesut birlikte yaşadılar. Bu da baxlere dünya da heriyiliğin güzel bir sonucu olduğunu ve hayatın daha da güzelleştirdiğini öğretti.

→düşündürücü son

→ devamı olanaklı son

087-1-3-5-5

Cinsiyet: K.2

sınıf: 1. sınıf

yaş: 19

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duyular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar.

Uyandıklarında güneş batıya meyletmışti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler. Adem yaptığı hatanın bedelini çok

ağır ödemişti, zira Havva ile birlikte Cennetten

kovulmaları onlara büyük bir bedel ödettirmekten

başka bir şey değildi. Ne yapacakları, nereye

gidecekleri, bu bilinmez diyarlar da Havva ile

birlikte sansuz bir zaman da yaşamaları

Adem'i oldukça korkutuyordu. Allah'a

dınca kuvvetiyle tövbe etmiş bir daha

günah işlemeyeceğine, yakarışlarıyla

yeri göğü inletmişti, Allah, Havva'yı

bu bilinmez alem de yanına göndermişti.

Ne olacak bitecek hiçbir şey ama hiçbir

şey kasraca bir bilinmezdü. Tefekkür

etmek ve ibadet etmekten başka elden

bir şey gelmezdi. Sansuz başıboş ve

rahmetinden medet umacaktı, o çok

başıboş ve erirgeyendi. Adem Havva

ile birlikte köye vardılar kimse yoktu.

Tekrar başka civar köyüne yola kapıldılar.

Durdular ve önlerinde birden kocaman psizleri

kör edencesine bir ışık huzmesi düştü.

olayla
durmuş

089-1-3-5-2

Cinsiyet: K12

sınıf: 1. Sınıf

yaş: 19

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırlı şırlı akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Akşam dineden köy vardı. Köyünde ki menzara köyünde bitkin yorgunluklarını unuttular. Köy, her köyüne basmadan önceki gibi cıvıltı. Her cıvıltı estisi gibi geç saatler kadar dışarda oynuyor, kadınlardan kızıları ile birlikte kapının önünde oturuyor. Bu menzara köyünde ilk önce sakin bir hâlde fakat bu menzardan dolayı çok mutlu oldu. Onları gören köy halkı her an onları elelerinde misafir etmeye başladı. Köyün yaşlı, genç, cıvıltı çok misafirperver davrandı. Bu durum köyünde ilk önce çok mutlu oldu. İlk önce köyünde her bir yerlerde estisi gelene ve gelenek, misafirperverliğin unutulmadığını düşündüler ve bu durum onları çok mutlu etti.

→ mutlu son

→ zamanla umutlu bağlaşı

Devamı olarak san

Cinsiyet: Kız

sınıf: 4. sınıf

8106-1-3-b-5

yaş: 21

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Zamano
belirsiz
başlangıç

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırıl şırıl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Güneş ile bir yere girerlerdi adeta. Gün ışığını kaybetmeden bir an önce köye gitmeliydiler. Daha yemeyecekleri çok iş vardı. Köye varmasına varacaklardı ama hiç bilmedikleri bu köyde aradığı adamları bulmak onbin gözünü korkutuyordu.

Bu köyü bulmak, ellerindeki mahsullerini satmak için çok önemliydi. Gün ışığını kaybetmeye, hava ağır ağır karanlığa baskınlaştı. Yavaş yavaş insanların tatlı telaşlarının seslerini duymaya başladıklarında köye varmakta olduklarını anladılar. Esnafın, dükkanlarının kapatmaya başladıklarını gördüler. Esnafın yetiserek ürünlerini onlara satıp satmayacaklarını öğrenmeye çalıştılar. Fakat yorgunluktan bir kenarda sıgıp uyuşmaya başladılar. Bu yorucu ve zorlu günün sonunda bir bir türlü cilelerle tesadükleri malların elinde kalacaklarını anladılar.

Ellerindeki bu ürünlerle geldikleri yolu bir daha dönmek gözlerini korkutmaya yetmişti. Bu sebepten dolayı, mahsulleri mutlaka bu köyde uygun bir fiyata satmak gerekiyordu. Bu geceyi köyde geçireceklerini anladılar. Ve bu kez bir ağaçın altından farklı bir yerde yatmak barınma telaşına düştüler. Ellerindeki ürünler de 'Safromiso' gelmek için yeni bir yola çıkıyor. Çabuk çıkıyor bile...

Cinsiyet: Kadın

sınıf: 4

8116-1-3-6-1

yaş: 21

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırıl şırıl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmişti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler.

Zaman yavaş yavaş tıpkı kum saatindeki kumların dökülüşü gibi akıyordu. Hızlı olmalarına rağmen köye varmamış ve bir yere kamp kurmak zorunda kalmışlardı. Hava ılık ve azık gök-
yüzündeki yıldızlar adeta bayram yeri gibi ısıltı ısıltı. Hemen yanlarında ise şırıl şırıl akan nehrin rahatlatıcı sesi. Tam o sırada karşılarındaki ağaca yansıyan koca bir gölgeyi fark ettiler. Hepsi durumu fark etmiş olmalarına rağmen tepki vermeden bir müddet bekletiler. Karşısındaki ne olduğunu anlayamamışlardı. Kendilerince babagâh olmalarına rağmen hepsinin kalbi kelebek kasmışta içerde durmaksızın vavyormuş gibi atıyordu. Nihayet de bir cesaret göstererek gölgenin üstüne atıldı içlerinden biri. Bir de baktı ki karşısında ele auuca sığmayacak küçüklükte bir çocuk. Alıp aodıra getirdiler ve sordular çocuğa neden burda olduğunu. Çocuk onlara: - Ailemle su kısıki köye taşınırken ben burada kayboldum, korktum ama çıt çıkarmadan saklandım.

Bunu onlayanlar çocuğa yemek yedirip, su içilerek ihtiyacını gidermişlerdi ancak hayret de etmişlerdi ona. Küçük haline göre ağlamadan saklanıp kendini korumasına.

Güneş parlak ışıyla yeniden doğmuştu ve hepsi birden uyanarak yeniden hazırlanmışlardı. Artık köye ulaşma zamanıydı ve gün onları gülererek selamlıyordu.

→ bağlaşıq durumuna dönüştü

→ zamanla belirsiz bağlaşıq

ÖYKÜ TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Aşağıda bir öykünün giriş kısmı bulunmaktadır. Bu öyküyü kendi duygu ve düşüncelerinize göre tamamlayınız.

Sabahtan beri yürüyorlardı. Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. O kadar ki karşılarındaki tepe, gözlerinde büyüyor; onlara âdeta dağ gibi görünüyordu. Tepeye varınca bir ağacın altında bir süre dinlendiler. Susuzluk, açlık, yorgunluk her ikisini de bitkin duruma getirmişti. Su sesi duydular ve hemen o tarafa yürüdüler. Kayaların arasından şırl şırl akan suyu görünce gözlerine inanamadılar. Su küçük bir kayadan dökülüyor, ağaçlardaki rengârenk kuşlar birbirlerine güzel şarkılar söylüyordu. Hemen bu billur gibi sudan doya doya içtiler. Suyun kenarındaki ağaçların meyveleriyle karınlarını doyurduktan sonra ağaçların altında tatlı bir uykuya daldılar. Uyandıklarında güneş batıya meyletmışti. Karanlık basmadan köye varmak için hemen yola düştüler. Biraz gittikten sonra yolun kenarına oturmuş, susuz ve aç olan yaşlı bir adama denk geldiler. Kardeşine oranla daha uzun, esmer olan çocuk yaşlı adama sordu:

— "Nereye gidersin böyle tek başına amca?" dedi.

Yaşlı adam biraz durdu. Karşısındaki iki peno adamı süzdü. Biri buğday tenli, kehribar renkli pöleri olan 1.70 boylarındaydı. Diğeri esmer, siyaha yakın kahve pöleri olan, diğer çocuğa oranla daha yapılı, daha uzun bir penatı. Onları inceledikten sonra cevap verdi:

— "Ben su dağların arkasındaki köye giderim. Orada yapılacak işler varmış. Para kazanıp hasta olan torum için ilaç yaptırmam gerekiyor," dedi. Bu sefer küçük olan çocuk sordu yaşlı adama:

— "Bey amca sen çalışmak için çok yaşılsın ve oraya varman pölerini alır. Bizde oradan geliyoruz. Bizim yasımında olan insanlar bile zor dayanıyor.

kahraman
durup
başlangıç

Halinden anladığım kadarıyla aç ve susuzsun. Gel sen bizimle bir iki gün seni misafir edelim, daha sonra seninle birlikte oraya gelelim." dedi.

Yaşlı adam biraz düşündü ve peno adamın bu dediğini kabul etti. Hep beraber penaların evine doğru yola düştüler. Akşam olmadan eve vardılar. Anasına, babasına durumu anlattılar. Onlarda bu yaşlı amcağı Tanrı misafiri kabul edip evlerinde konukladılar...

Ek 2. Öykü Tamamlama Süreci Değerlendirme Rubriği

ÖYKÜ TAMAMLAMA SÜRECİ DEĞERLENDİRME RUBRİĞİ

Uygunluk Düzeyi Hikâye Başlama Unsurları	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil
Olayla Başlama			
Zamanla Başlama			
Mekânla Başlama			
Kahramanla Başlama			

Uygunluk Düzeyi Hikâye Başlama Şekilleri	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil
Dramatik Başlangıç			
Durgun/Durağan Başlangıç			
Umutlu Başlangıç			
Belirsiz Başlangıç			

Uygunluk Düzeyi Hikâye Bitiriş Şekilleri	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil
Başlangıç Durumuna Dönüş			
Mutlu Son			
Umutsuz Acıklı Son			
Acıklı ama Umutlu Son			
Devamı Olanaklı Son			
Düşündürücü Son			

Ek 3. Anket İzin İsteği

Evrak Tarih ve Sayısı: 06.04.2021-30057

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : E-56314351-044-30057
Konu : Anket İzin İsteği (Ebru AKMAN)

TOKAT VALİLİĞİNE
(Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü)

İlgi : Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'nün 05.04.2021 tarihli ve 29687 sayılı yazısı.

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'nün ilgi yazısı ekte gönderilmekte olup, söz konusu çalışma izinlerinin verilmesi talebinin değerlendirilmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. İsa GÖKÇE
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek:Yazı Örneği

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres: Taşlıçiftlik Yerleşkesi 60150 Tokat/Türkiye

Un

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Tarih ve Sayısı: 05.04.2021-29687

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-91742949-044-29687
Konu : Anket izin isteği (Ebru AKMAN)

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 15.03.2021 Tarihli, -22485 sayılı yazı

Enstitümüz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı 199904011 numaralı yüksek lisans öğrencisi Ebru AKMAN'ın, Doç.Dr. Behice VARİŞOĞLU danışmanlığında hazırlamış olduğu "Öğrencilerin Metin Tamamlama Süreçlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tez çalışması kapsamında Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ekte belirtilen kurumlarda 15.03.2021-30.06.2020 tarihleri arasında uygulama yapabilmesi için gerekli izinlerin alınması hususunda;
Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Mehmet GÜNEŞ
Enstitü Müdürü

Ek:18 Sayfa

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres Tokat Gaziosmanpaşa
Fakültesi Binası A Blok

Ua

Evrak Tarih ve Sayısı: 15.03.2021-22485

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığı

Ek-2

Sayı : E-92259598-100-22485
Konu : Ebru AKMAN (Araştırma İzni)

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Anabilim Dalımız, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, 199904011 numaralı yüksek lisans öğrencisi Ebru AKMAN'ın Doç.Dr. Behice VARİŞOĞLU danışmanlığında hazırlamış olduğu tez çalışması kapsamında gerekli izinlerin alınması taleplerine ilişkin evrakları ekte sunulmuştur.
Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ
Anabilim Dalı Başkanı

Ek:Form

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BEA5KU3KS Pin Kodu :24222

<https://ebys.gop.edu.tr/en/Vt>

Adres:Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tescilliçilik Kampüsü Mühendislik ve Doğa Bilimleri

AŞIÇI

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

	T.C. TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ Tez Çalışması Araştırma İzni Formu	
---	---	--

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Yürütmekte olduğum tez çalışması kapsamında ekte yer alan veri toplama aracının/araçlarının uygulanabilmesi için gerekli izinlerin alınmasını talep ediyorum. Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Öğrenciye İlişkin Bilgiler

TC Kimlik No	
Adı Soyadı	Ebru AKMAN
Öğrenci No	199904011
Anabilim Dalı	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı	Türkçe Eğitimi
Danışmanı	Doç. Dr. Behice VARİŞOĞLU

Tez Çalışmasına İlişkin Bilgiler

Tez Başlığı	Öğrencilerin Metin Tamamlama Süreçlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi
Uygulanacak Veri Toplama Araçları	Metin Tamamlama Çalışma Kağıdı, Veli Onay Formu
Uygulama Yapılacak Kurumlar	Ali Tepe Topçubağı Ortuokulu, Tokat Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Katılımcılar	5., 8., 9., 12., Üni 1. ve 4. sınıf öğrencileri
Uygulama Tarih Aralığı	Başlangıç: 15.03.2021 Bitiş: 30.06.2021

EKLER:

1. Etik Kurul Onayı
2. Veri Toplama Aracı/Araçları
3. Uygulama Yapılacak Kurum Listesi
4. MEB Uygulama İzni Ön Başvuru Formu (MEB'de Uygulama Yapılacaksa)
5. MEB Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi (MEB'de Uygulama Yapılacaksa)

Öğrenci
Adı-Soyadı
Tarih
İmza

--

Danışman
Unvanı, Adı-Soyadı
Tarih
İmza

--

FORM 115

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU KARARLARI

Ek-1

KARAR TARİHİ	OTURUM NO	KARAR SAYISI
02.04.2021	07	01-29

Üniversitemiz Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanı Prof. Dr. Eren YÜRÜDÜR Başkanlığında toplandı.

KARAR 07.11- Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğünün 16.03.2021 tarih ve 23488 sayılı yazısı görüldü.

Aşağıda bilgileri yer alan araştırmacıların yapmak istediği uygulamaların ve kullanacağı veri toplama araçlarının etik açıdan uygunluğuna oy birliği ile karar verildi.

ÇALIŞMANIN TÜRÜ BAŞLIK	Yüksek Lisans Tezi Öğrencilerin Metin Tamamlama Süreçlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi
TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ/ YAZARI	Ebru AKMAN (Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı)
RAPORTÖR GÖRÜŞÜ	OLUMLU

Prof. Dr. Eren YÜRÜDÜR
Etik Kurul Başkanı
(İmza)

Doç. Dr. Mehmet KARGÜN
Başkan Yardımcısı
(İmza)

Doç. Dr. Mehmet Serkan UMUZDAŞ
Üye
(İmza)

Doç. Dr. Emine ÖĞÜK
Üye
(İmza)

Doç. Dr. Yücel EROL
Üye
(İmza)

Doç. Dr. Fatih YAZICI
Üye
(İmza)

Dr. Öğr. Üyesi Şevki BABACAN
Üye
(İmza)

VELİ İZİN BELGESİ
(Bilimsel Araştırma İçin)

Okulu

Velisi bulunduğum sınıfı numaralı öğrencisi
.....'ın öğrencilerin
tamamlanmamış öyküleyici bir metne başlama, metni sürdürme ve bitirme
şekillerinin incelenip cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi ile ilişkisinin ortaya konulacağı
"ÖĞRENCİLERİN METİN TAMAMLAMA SÜREÇLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ" başlıklı çalışmaya öğretmenlerinin refakatinde
katılmasına ve verilerinin bu bilimsel çalışmada kullanılmasına izin veriyorum.

...../...../.....

İmza

Veli Adı- Soyadı

Ek 4. Öz Geçmiş

